

DZIAŁ URZĘDOWY.

TREŚĆ Nr 4/39.

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Akta Papieża Piusa XII:

39. Pierwsze orędzie Ojca Świętego Piusa XII do katolickiego świata <i>Kongregacja Konsystorialna:</i>	79
40. Quinquennialia udzielone Biskupowi Polowemu	81

ROZKAZY ORDYNARIUSZA POLOWEGO W. P.

41. Telegram gratulacyjny wysłany do Jego Świątobliwości Papieża Piusa XII	81

Zarządzenia:

42. Koronacja Jego Świątobliwości Piusa XII Papieża — nabożeństwa i pogadanki	82
43. Nabożeństwo w dniu 19 marca — kolor szat liturgicznych . . .	83

Odezwy:

44. Pogłębienie wiedzy kapelanów wojskowych — studia uniwersyteckie i uzyskanie stopni naukowych	83

ROZKAZY MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH:

45. Obwieszczenie ministra spraw wojskowych z dn. 17.V.1938 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 28.X.1933 r. o uposażeniu wojska i marynarki wojennej	85
46. Zastąpienie ekwiwalentem pieniężnym prawa korzystania z usług ordynansa osobistego	115

AKTA CENTRALNYCH WŁADZ PAŃSTWOWYCH.

Prezydent Rzeczypospolitej:

47. Dekret o ochronie niektórych interesów Państwa	119
48. Dekret o rozwiązaniu zrzeszeń wolnomularskich	122
49. Dekret o usprawnieniu postępowania sądowego	124

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych:

50. Okólnik w sprawie ogrodzeń w miastach	125
51. Okólnik o podniesieniu wyglądu osiedli	126

Ministerstwo Skarbu:

52. Okólnik w sprawie kosztów przewozu urzędnika domowego . .	128

Nr 4.

WARSZAWA
9 MARCA
1939 R.

ROZKAZ WEWNĘTRZNY

DO KATOLICKIEGO DUCHOWIEŃSTWA WOJSKOWEGO
W POLSCE

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

AKTA PAPIEŻA PIUSA XII.

39.

Pierwsze orędzie Ojca Świętego Piusa XII do katolickiego świata wygłoszone dn. 3.III.1939 r. przed mikrofonem radiostacji watykańskiej.

Podczas, gdy najgłębsze wzruszenie opanowuje naszą duszę i czujemy się jakby poruszeni wobec olbrzymiej odpowiedzialności, do jakiej Opatrzność Boża w swych nieprzeniknionych zamierzeniach zechciała Nas powołać, odczuwamy potrzebę oznajmienia wszystkim Naszych pierwszych myśli i Naszego pierwszego ojcowskiego słowa.

Przede wszystkim ze szczególnym uczuciem kierujemy Nasz ojcowski uścisk do kardynałów św. Kolegium, których miłosierdzie, cnoty i wybitne wartości duchowe znamy od dawna.

Następnie pozdrawiamy ze szczególną łaskawością czcigodnych Naszych braci w Episkopacie.

Równocześnie błogosławimy księży, zakonników i zakonnice i tych, którzy w misjach pracują nad rozszerzeniem Królestwa Chrystusowego i którzy w szeregach Akcji Katolickiej pod kierownictwem biskupów współpracują w ich apostołacie.

Wreszcie pozdrawiamy wszystkich Naszych synów, rozproszonych po całym świecie, a zwłaszcza tych, którzy cierpią z powodu biedy i bólu.

Niechaj na wszystkich i na każdego z osobna zstąpią obfite i dobroczynne łaski Boga.

W tym uroczystym momencie myśl Nasza biegnie ku tym, którzy są poza Kościołem i którym sprawi przyjemność wiadomość, że Papież wznosi za nich do Boga Najwyższego modły o wszelkie dobro.

Do tego Naszego ojcowskiego orędzia pragniemy dodać życzenia i wezwanie o pokój. Wezwanie o pokój, który nasz Poprzednik z taką wytrwałością doradzał ludziom, o który błagał tak gorącymi modłami i za który ofiarował swe życie.

Wzywamy wszystkich do pokoju sumień, sumień spokojnych, w umiłowaniu Boga, do pokoju rodzin zjednoczonych i zgodnych w świętej miłości Chrystusowej, do pokoju panującego pomiędzy narodami a osiągniętego dzięki braterskiej wzajemnej pomocy, przyjaznej współpracy i serdecznego porozumienia w imię wyższych interesów wielkiej rodziny ludzkiej pod okiem i opieką Boskiej Opatrzności.

W obecnych trudnych godzinach, w chwili gdy tak wiele przeszkód zdaje się utrudniać osiągnięcie tego pokoju, będącego najgłębszą troską wszystkich serc, wnosimy do Boga modły, w szczególności za tych, na których spoczywa najwyższy zaszczyt i najcięższy obowiązek prowadzenia narodów po drogach pomysłności i postępu.

Oto jest pierwsze Nasze ojcowskie życzenie.

Przed nami mamy wizję niezmiernego zła, trawiącego świat, któremu z pomocą posłał Bóg Nas, nieuzbrojonych, lecz wierzących.

Wraz ze św. Pawłem powtarzamy słowa „Capite nos“.

Wy, synowie i bracia, nie zechcecie na pewno wyrazić tego życzenia nadaremno.

Po łasce Bożej liczymy przede wszystkim na waszą dobrą wolę, dostojni kardynałowie oraz czcigodni bracia.

Oby Pan nasz, Jezus Chrystus zechciał uczynić Nasze życzenia owocnymi i zesłać pocieszenie na całą ziemię, oraz oby nadał Naszym życzeniom cnotę i znaczenie błogosławieństwa, którego w imię Chrystusa z całego serca udzielamy.

40.

Quinquennialia udzielone Biskupowi Polowemu.

Ss.mus D. N. Pius Div. Prov. PP. XI his Sacrae Congregationis litteris, iuxta Motu Proprio „Post datam“ diei 20 aprilis 1923, benigne indulget, ut Ex.mus P. D. Joseph Gawlina, Ordinarius Castrensis Exercitus Poloni a subsignata die ad integrum annum 1943, quo de iure exhibenda est relatio dioecessana, uti possit facultatibus quae, a respectivis SS. Congregationibus statutae, in hoc indice *) continentur.

Datum Romae, ex aedibus S. Congregationis Consistorialis die 29 Decembris 1938.

R. S. Card. ROSSI
a Secretis

L. S.

V. SANTINO Adressor.

ROZKAZY ORDYNARIUSZA POLOWEGO W. P.

41.

**Telegram gratulacyjny wyslany do Jego Świątobliwości
Papieża Piusa XII.**

Sua Santità Pio Papa XII

*Radio Vaticana**Città del Vaticano*

Ad pedes Sanctitatis Vestrae humillime provoluti Episcopus necnon clerus militaris totusque exercitus Polonorum intimo ex corde laetabundi plaudunt supplices Deum Omnipotentem deprecantes, ut Vicarium suum angelicum copiosissimis gratiae donis cumulet benigne Illi concedens per plurimos annos parare sibi plebem perfectam.

JOSEPH GAWLINA

Episcopus Castrensis Exercitus Poloni.

*) Nie przedrukowano.

42.

**Koronacja Jego Świątobliwości Piusa XII Papieża —
nabożeństwa i pogadanki.**

W związku ze szczęśliwym wyborem Ojca Świętego Piusa XII zarządzam co następuje:

1. W niedzielę koronacyjną, dn. 12 marca b. r. we wszystkich wojskowych kościołach i kaplicach:

(1) odprawić uroczyste nabożeństwa dla żołnierzy i rodzin wojskowych, przy czym Msza św. powinna być śpiewana,

(2) podczas nabożeństwa wygłosić stosowne kazania o znaczeniu i wielkości urzędu papieskiego oraz o Ojcu Świętym Piusie XII z podaniem Jego życiorysu.

Podczas kazania wezwać słuchaczy do usilnych i gorących modlitw na intencję Jego Świątobliwości Piusa XII Papieża, by Bóg Wszechmocny, błogosławiąc najobficiej Ojcu Chrześcijaństwa, pozwolił Mu urzeczywistnić odwieczną dewizę rodu Pacellich „*O p u s i u s t i c i a e p a x*“, i pewną dłońią prowadzić łódź Kościoła Chrystusowego, jak również i całą ludzkość ku szczęściu, światłu i pokojowi,

(3) we Mszy św. wziąć imperatę „pro Papa“,

(4) po Mszy św., zamiast modlitw nakazanych R. W. Nr 4/36, poz. 42, odmówić na intencję Ojca Świętego Piusa XII: Ojciec nasz, Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu, po czym odśpiewać „Te Deum“ z przepisanyymi modlitwami „pro gratiarum actione“,

(5) podczas śpiewu „Te Deum“ zarządzić bicie w dzwony,

(6) w porozumieniu z komendą miejscowego garnizonu zaprosić na powyższe nabożeństwa przedstawicieli miejscowych władz wojskowych.

2. W kościołach niewojskowych, w których odprawiane są nabożeństwa dla żołnierzy, wykonać zarządzenia, o których w pkt. 1 niniejszego rozkazu, po porozumieniu się z miejscową władzą parafialną.

3. W najbliższych pogadankach z żołnierzami opowiedzieć im o wyborze i koronacji Papieża (przebieg, zwyczaje, przepisy).

Nabożeństwo w dniu 19 marca — kolor szat liturgicznych.

W związku z moim rozkazem Nr 2/39, poz. 21 w sprawie nabożeństwa i kazania w dniu 19 marca, polecam podwładnym księżom kapelanom (wojskowym, pomocniczym i kontraktowym wojska, KOP i JHP) wyjaśnić zawczasu komendantom garnizonów (równorzędnym), że: w dniu 19.III., tj. w III niedzielę W. Postu przepisy liturgiczne wyraźnie zabraniają odprawiania Mszy św. żałobnej, czarny kolor szat liturgicznych w tym dniu nie może przeto mieć zastosowania. Msza św., mimo, że będzie odprawiana nie w czarnym kolorze lecz fioletowym (lub białym), odprawiona będzie za spokój duszy Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego.

O powyższym należy również uczynić stosowną wzmiankę w kazaniach, głoszonych podczas nabożeństw dn. 19 marca b. r.

ODEZWY.

44.

Pogłębienie wiedzy kapelanów wojskowych — studia uniwersyteckie i uzyskanie stopni naukowych.

Przed trzema laty zwróciłem uwagę Przewielebnego Duchowieństwa Wojskowego na głębokie znaczenie wiedzy w naszym kapłańskim życiu ¹⁾.

Powołałem się wówczas na Encyklikę wielkiej i świetlanej pamięci Papieża Piusa XI „Ad catholici sacerdotii“, wskazując, że Papież usilnie domaga się od kapłanów gruntownej wiedzy przede wszystkim teologicznej, którą mają oni podawać ludziom „tak bardzo prawdy spragnionym“. Nawet wśród nawału zajęć i trosk swego urzędu powinni kapłani wedle sił i możliwości powtarzać nauki teologiczne i „codzień pogłębiać swe teologiczne wykształcenie, żeby mogli tym skuteczniej głosić słowo Boże i kierować duszami“.

---

¹⁾ Por. „Rozk. Wewn.“ 1/36 — Dz. Nieurz. str. 1—6: „Wiedza w życiu kapłańskim“.

Przytoczyłem dalej następujące słowa Encykliki: „Poza tym przyswoi sobie (kapłan) te wiadomości, które są dziś własnością wspólną ludzi wykształconych. Niech będzie obyty z wszelkim postępem, jak Kościół katolicki obejmuje wszystkie wieki i wszystkie narody, jak błogosławi i popiera wszelkie dobre pomysły, jak wspomaga rozwój wszelkich nauk, choćby śmiałych, byle prawdziwych, a nigdy się ich nie lęka. We wszelkich bowiem dziedzinach wiedzy służy Kościoła szli zawsze na czele postępu; były nawet czasy, kiedy tak dalece przodowali, że „duchowny“ znaczyło to samo, co „uczony“.

Wspomniałem jeszcze, że Papież Pius XI zaleca „mądrą radą zachęcać tych spośród kleru, którzy odczuwają szczególny pociąg i mają odpowiednie zdolności do tej, lub owej dziedziny i sztuki“. „Nie wystarczy też dla pozostałych kapłanów, aby zadowolili się wykształceniem, które dawniej uchodziło za dostateczne, lecz powinni zdobyć pełniejszą i rozleglejszą wiedzę w różnych dziedzinach, wiedzę odpowiadającą wspianiemu i powszechnemu rozwojowi nauk, do którego kosztem niezmiernych wysiłków doszła nowożytna cywilizacja, górując pod tym względem nad ubiegłymi wiekami“.

Większość podwładnych mi kapelanów wojskowych posiada ukończone wyższe studia, przy czym znaczna ich część uwieczniała te studia naukowymi stopniami, w niejednym wypadku otrzymanymi nawet dwukrotnie.

Niezmiernie jestem rad z powyższego stanu rzeczy, natomiast jeszcze większą radością napawa mnie niewątpliwy fakt, że również inni kapelani wojskowi nie tylko, że nie ustają w pogłębianiu swej wiedzy w studiach prywatnych, lecz zapisawszy się na słuchaczy naszych uniwersytetów, pomimo najrozmaitszych trudności wytworzonych warunkami ich pracy, przede wszystkim zaś wielką nieraz odległością ich garnizonów od miast uniwersyteckich, zdają przepisowe egzamina, kończą studia i wieńczą je stopniem naukowym.

Każdy meldunek o ukończeniu przez wojskowych kapelanów studiów uniwersyteckich, a tym bardziej wiadomość o otrzymaniu przez nich stopnia akademickiego, przyjmuję zawsze z najwyższym zadowoleniem a zarazem z najwyższym uznaniem dla laureata. Wiem bowiem aż nadto dobrze ile trudności trzeba było przezwyciężyć i ile ponieść wysiłku, żeby cel zamierzony osiągnąć

- Zapewniam, że będę miał to na uwadze przy kwalifikowaniu i opiniowaniu podwładnych mi księży, tym bardziej, że uzyskanie przez nich dyplomów akademickich da mi możliwość przedstawienia ich na podstawie § 3 art. 67 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 12.III.1937 r. o służbie wojskowej oficerów do wyższego stopnia wojskowego o rok wcześniej od czasokresu przewidzianego § 1 art. 67 tegoż dekretu.

Zachęcam przeto wszystkich podwładnych mi Przewielebnych Księży Kapelanów do dalszego kontynuowania ich studiów przede wszystkim na wydziałach naszych wszechnic, obiecując im przy tym nie tylko udzielenie swego zezwolenia na rozpoczęcie studiów w charakterze słuchaczy uniwersytetów, lecz również i w miarę możliwości moje poparcie.

ROZKAZY MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH.

45.

OBWIESZCZENIE

ministra spraw wojskowych z dnia 17 maja 1938 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska i marynarki wojennej.

(Dz. U. R. P. nr 43/38 z dn. 25 czerwca 1938 r. poz. 362;

Dz. Rozk. nr 10/38 z dn. 27 lipca 1938 r. poz. 103).

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu wojska i marynarki wojennej (Dz. U. R. P. Nr 26 poz. 231) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska i marynarki wojennej (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 8 poz. 66) z uwzględnieniem zmian i uzupełnień, wynikających z ustawy konstytucyjnej z dnia 23 kwietnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 30 poz. 227), oraz zmian i uzupełnień wprowadzonych:

dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 września 1936 r. — kodeks wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr 76 poz. 537),

dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1936 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr 79 poz. 551),

dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1937 r. o służbie wojskowej oficerów (Dz. U. R. P. Nr 20 poz. 128),

ustawą z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 25 poz. 220) — i

ustawą z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu wojska i marynarki wojennej (Dz. U. R. P. Nr 26 poz. 231).

Minister Spraw Wojskowych: *Kaspryski*.

Załącznik do obw. Min. Spraw Wojsk. z dnia 17 maja 1938 r. (poz. 362).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 28 października 1933 r.

O uposażeniu wojska i marynarki wojennej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 29 poz. 249) postanawiam co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 1.

Rozporządzenie niniejsze normuje uposażenie żołnierzy, pozostających w czynnej służbie wojskowej, oraz osób uznanych na zasadzie szczególnych przepisów za równorzędne z nimi.

Art. 2.

(1) Żołnierz otrzymuje ze Skarbu Państwa tylko jedno uposażenie, przewidziane w rozporządzeniu niniejszym, jako wynagrodzenie za ogół czynności, związanych z pełnieniem służby; może jednak za spełnianie czynności nie związanych ściśle ze stanowiskiem (funkcją), które zajmuje, otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie.

(2) Zasady przyznawania tego wynagrodzenia ustala Rada Ministrów.

Art. 3.

Żołnierze mogą otrzymywać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców, utrzymujących liczniejszą rodzinę.

Art. 4.

(1) Należności, unormowane rozporządzeniem niniejszym, jako określone po potrąceniu już z nich państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej, nie podlegają potrąceniom z powyższych tytułów.

(2) Również inne należności, które mają być określone na podstawie rozporządzenia niniejszego, są wolne od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej. Wolne są także od państwowego podatku dochodowego wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, przewidziane w art. 3.

R o z d z i a ł II.

Uposażenie oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców.

Art. 5.

(1) Uposażenie oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców oznacza się w złotych wedle następujących stawek miesięcznych, w zależności od stopnia wojskowego żołnierza, jego stanu rodzinnego oraz miejsca służbowego:

A. W stolicy:

S T O P I E Ń	Samotni		Utrzymujący rodzinę
Marszałek		3,450	
Generał broni, admirał		2,300	
Generał dywizji, wiceadmiral		1,725	
Generał brygady, kontradmirał		1,150	
Pułkownik, komandor	710		815
Podpułkownik, komandor-porucznik	568		645
Major, komandor-podporucznik	485		560
Kapitan	390		465
Porucznik	290		365
Podporucznik	235		306
Chorąży (równorzędny)	250		340
Starszy sierżant (równorzędny), starszy bosman	214		304
Sierżant (równorzędny), bosman	190		276
Plutonowy (równorzędny), bosmanmat	170		236
Kapral (równorzędny), mat	152		182
Starszy marynarz zawodowy	140		170

B. W miejscowościach poza stolicą:

S T O P I E Ń	Samotni		Utrzymujący rodzinę
Marszałek		3,000	
Generał broni, admirał		2,000	
Generał dywizji, wiceadmiral		1,500	
Generał brygady, kontradmirał		1,000	
Pułkownik, komandor	632		713
Podpułkownik, komandor-porucznik	524		580
Major, komandor-podporucznik	435		490
Kapitan	345		400
Porucznik	265		324
Podporucznik	206		266
Chorąży (równorzędny)	230		300
Starszy sierżant (równorzędny), starszy bosman	194		264
Sierżant (równorzędny), bosman	171		241
Plutonowy (równorzędny), bosmanmat	151		201
Kapral (równorzędny), mat	137		167
Starszy marynarz zawodowy	125		150

(2) Uposażenie oficerów w stopniu kapitana (rotmistrza, kapitana marynarki) zwiększa się po upływie pierwszych 9 lat służby w tym stopniu o 45 zł.

Art. 6.

(1) Do rodziny w rozumieniu rozporządzenia niniejszego należą:

- a) żona, wyjąwszy przypadki, gdy jest sądownie separowana, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;
- b) dzieci ślubne i uprawnione, oraz pasierby — do ukończenia lat 18; jeżeli jednak uczęszczają do szkół publicznych, lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych, albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swe utrzymanie zarabiać — do ukończenia lat 24.

(2) W przypadkach nie pozwalających na zarobkowanie z powodu ułomności fizycznej, umysłowej albo trwałej nieuleczalnej choroby, jako też w przypadkach, gdy studia przedłużyły się ponad wiek 24 lat z powodu pełnienia służby wojskowej w czasie wojny, mobilizacji lub na skutek powołania do służby wojskowej w myśl uchwały Rady Ministrów stwierdzającej, że tego wymaga interes obrony Państwa — może minister Spraw Wojskowych wyjątkowo uwzględnić dzieci oraz pasierbów w wieku ponad 24 lata.

(3) Dzieci i pasierbów, które weszły w związki małżeńskie, nie uważa się za rodzinę w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

Art. 7.

(1) Rada Ministrów normuje dla oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców dodatki służbowe.

(2) Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek służbowy, w razie zaś zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków służbowych służy uprawnionemu prawo wyboru.

(3) Dodatek służbowy nie przysługuje żołnierzom:

- 1) pozostającym w stanie nieczynnym,
- 2) zawieszonym w czynnościach służbowych,
- 3) pozostającym na urlopie bez uposażenia — oraz
- 4) pozostającym na urlopie ponad przeciąg czasu przepisany ustawowo.

(4) Oficerowie służby stałej oraz zawodowi podoficerowie i szeregowcy, nie pełniący służby z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia, zatrzymują dodatek służbowy w ostatnio otrzymywanym wymiarze przez 6 miesięcy licząc od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zaprzestaniu pełnienia czynności służbowych z powodu choroby.

(5) Żołnierze oddani do dyspozycji bez powierzenia im czynności służbowych otrzymują dodatek służbowy tylko za jeden miesiąc, następujący po oddaniu do dyspozycji.

(6) Żołnierzom, pełniącym służbę za granicą i w Biurze Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku może Minister Spraw Zagranicznych przyznać ze względu na specjalne właściwości ich służby dodatek reprezentacyjny. Żołnierze, pobierający dodatek reprezentacyjny, nie mają prawa do dodatku służbowego.

Art. 8.

(1) Oficerom służby stałej oraz zawodowym podoficerom i szeregowcom Rada Ministrów władna jest przyznać dodatki, uzasadnione szczególnymi właściwościami służby oraz warunkami lokalnymi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska.

(2) Oficerom służby stałej oraz zawodowym podoficerom i szeregowcom, pełniącym służbę za granicą, przyznaje się dodatki lokalne, których wysokość ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu; dodatki te przysługują od dnia objęcia stanowiska (funkcji) za granicą do dnia odwołania z tego stanowiska (funkcji), przy czym wysokość dzienna dodatku wynosi $\frac{1}{30}$ jego wysokości miesięcznej.

Art. 9.

(1) W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe przysługują oficerowi służby stałej oraz zawodowemu podoficerowi i szeregowcowi należności, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

(2) W razie powołania oficera służby stałej lub podoficera zawodowego w ciągu roku po rozwiązaniu stosunku służbowego do państwowej służby cywilnej, służby samorządowej lub w przedsiębiorstwach państwowych poza garnizon, w którym

posiadał ostatnio w służbie wojskowej zwykle miejsce służbowe, przysługują powołanemu należności według zasad obowiązujących przy przeniesieniu żołnierzy z urzędu z ostatniego miejsca służbowego na nowe miejsce służbowe, jeżeli nie uzyskał tego rodzaju należności z powodu przeniesienia w stan spoczynku.

Art. 10.

(1) Ustanawia się następujące miesięczne normy dodatków aeronautycznych w złotych:

STOPIEŃ WOJSKOWY	Dodatek aeronautyczny				
	I kat.	II kat.	III kat.	IV kat.	V kat.
Generał broni, admirał	804	615	409	250	206
Generał dywizji, wiceadmirał	689	569	349	209	172
Generał brygady, kontradmirał	546	409	271	160	136
Pułkownik, komandor	430	325	214	130	107
Podpułkownik, komandor-porucznik . .	355	271	181	109	90
Major, komandor - podporucznik . . .	340	256	171	105	87
Kapitan	266	200	133	81	67
Porucznik	221	166	111	67	55
Podporucznik	185	139	93	55	46
Chorąży	206	155	103	62	51
Podoficerowie i szeregowcy	157	117	77	44	37

(2) Ponadto Rada Ministrów unormuje wysokość premii aeronautycznych.

(3) Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu określi, komu z żołnierzy i na jakich warunkach przysługiwać mają powyższe należności.

Art. 11.

(1) Podchorążowie przy mianowaniu podporucznikami służby stałej oraz podoficerowie przy mianowaniu chorążymi zawodowymi (równorzędnymi) otrzymują jednorazową kwotę na wyekwipowanie w wysokości określonej przez Ministra Spraw Wojskowych; z kwoty tej potrąca się koszt zużycia otrzymanego w naturze umundurowania za czas od dnia mianowania.

(2) Oficerowie służby stałej po upływie 2 lat od mianowania podporucznikami służby stałej oraz chorążowie zawodowi (równorzędni) po upływie 2 lat od mianowania chorążymi zawodo-

wymi (równorzędnymi) otrzymują corocznie dodatek na uzupełnienie wyekwipowania w wysokości 300 złotych, a w marynarce wojennej — w wysokości 450 złotych.

(3) Przy przeniesieniu do marynarki wojennej oficer służby stałej lub chorąży zawodowy (równorzędny), obowiązany do noszenia munduru marynarki wojennej, otrzymuje jednorazową kwotę na przemundurowanie w wysokości określonej dla podchorążych mianowanych podporucznikami służby stałej w marynarce wojennej, a przy przeniesieniu z marynarki wojennej do innego rodzaju wojska, jednorazową kwotę na przemundurowanie w wysokości określonej dla podchorążych mianowanych podporucznikami służby stałej w wojsku. Roczny dodatek na uzupełnienie wyekwipowania (ust. (2), przysługuje w tych przypadkach oficerowi służby stałej lub chorążemu zawodowemu (równorzędnemu) dopiero po upływie 2 lat od chwili nabycia prawa do jednorazowej kwoty na przemundurowanie.

(4) Niezależnie od należności, określonych w ustępach poprzednich, przysługuje oficerom służby stałej i chorążym zawodowym (równorzędnym), przydzielonym do oddziałów zmobilizowanych po raz pierwszy po każdorazowym ogłoszeniu mobilizacji, dodatek na wyekwipowanie połowe w wysokości 300 złotych.

(5) Podoficerowie i szeregowcy zawodowi, z wyjątkiem chorążych zawodowych (równorzędnych), otrzymują umundurowanie w naturze, które pozostaje własnością Skarbu Państwa.

(6) Minister Spraw Wojskowych określa, na jakich warunkach przysługiwać mają uprawnienia do utrzymania powyższych należności, w jakich przypadkach przedmioty umundurowania mogą być podoficerom i szeregowcom zawodowym oddawane na własność oraz w jakiej wysokości mogą im być wypłacane premie pieniężne za oszczędne używanie przedmiotów umundurowania.

(7) Jednorazowa kwota na wyekwipowanie (ust. (1)) oraz dodatek na wyekwipowanie połowe (ust. (4)) mogą być zastąpione częściowo lub w całości w naturze.

Art. 12.

(1) Dla oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców, a mianowicie: pułkowników, podpułkowników,

majorów, kapitanów, poruczników, chorążych, starszych sierżantów, sierżantów i równorzędnych, którzy ostatnio przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego pobierali na podstawie art. 3 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr 116 poz. 924) uposażenie powyżej szczebla „b” danej grupy, oraz dla podporuczników, plutonowych, kaprali i równorzędnych tudzież starszych marynarzy zawodowych, którzy w tym czasie pobierali na podstawie powołanego przepisu uposażenie powyżej szczebla „a” danej grupy, zwiększa się uposażenie, określone art. 5 rozporządzenia niniejszego, o dodatek wyrównawczy.

(2) Wysokość dodatku wyrównawczego oznacza się w złotych, w zależności od stopnia wojskowego, wedle następujących stawek miesięcznych:

S T O P I E Ń	Szczebel przysługujący ostatnio przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego					
	„b”	„c”	„d”	„e”	„f”	„g”
Pułkownik, komandor	—	35	75	115	150	—
Podpułkownik, komandor-porucznik	—	30	60	95	120	—
Major, komandor-podporucznik	—	30	60	95	120	—
Kapitan	—	25	50	75	110	—
Porucznik	—	20	35	50	70	—
Podporucznik	12	25	40	50	60	—
Chorąży (równorzędny)	—	13	25	38	50	—
Starszy sierżant (równorzędny), starszy bosman	—	8	17	25	33	42
Sierżant (równorzędny), bosman	—	8	16	25	33	42
Plutonowy (równorzędny), bosman-mat	6	13	19	25	31	37
Kapral (równorzędny), mat	6	12	19	25	30	37
Starszy marynarz zawodowy	6	12	19	25	30	37

(3) Oficerom służby stałej oraz zawodowym podoficerom i szeregowcom, którzy przejdą w stan spoczynku przed utratą prawa do pobierania dodatku wyrównawczego, wlicza się ostatnio pobierany dodatek wyrównawczy do podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(4) Dodatek wyrównawczy przysługuje aż do najbliższego awansu (mianowania). Jeśli przy awansie okaże się, że należne

uposażenie (art. 5) jest niższe od uposażenia ostatnio pobieranego (art. 5) wraz z dodatkiem wyrównawczym, — awansowany zatrzymuje część dodatku wyrównawczego, równą różnicy między uposażeniem ostatnio pobieranym wraz z dodatkiem wyrównawczym, a uposażeniem należnym w związku z awansem; w ten sam sposób postępuje się przy dalszych awansach (mianowaniach) aż do czasu uzyskania uposażenia co najmniej równego uposażeniu uzyskanemu przy pierwszym zaliczeniu po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego wraz z dodatkiem wyrównawczym.

(5) W przypadkach uzyskania przez oficera w stopniu kapitana (rotmistrza, kapitana marynarki), pobierającego dodatek wyrównawczy, prawa do zwiększonego uposażenia w myśl art. 5 ust. (2), traci on prawo do pobierania dodatku wyrównawczego, o ile dodatek ten jest niższy od kwoty określonej w art. 5 ust. (2); w przeciwnym razie zachowuje on prawo do pobierania dodatku wyrównawczego w całości, a przepis art. 5 ust. (2) nie ma wówczas zastosowania.

Art. 13.

(1) Oficer służby stałej poza należnościami pieniężnymi ma prawo do następujących świadczeń:

- a) korzystania z usług ordynansa osobistego; świadczenie to może być zastąpione na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych ekwiwalentem pieniężnym, którego wysokość określi Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu;
- b) do ulg przy przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi dla siebie i rodziny (art. 6), których zakres określa Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

(2) Do świadczeń określonych w ust. (1) pod lit. b) mają prawo również zawodowi podoficerowie i szeregowcy oraz ich rodziny.

Art. 14.

Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców i ich rodzin (art. 6).

Oficerom służby stałej oraz zawodowym podoficerom i szeregowcom może być udzielana w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, bezprocentowa zaliczka na uposażenie. Warunki przyznawania i spłaty zaliczek tudzież ich wysokość określi Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 16.

(1) Prawo do otrzymania uposażenia powstaje:

- a) dla wstępujących do służby czy to po raz pierwszy, czy ponownie, jeżeli istotne objęcie służby nie nastąpiło z dniem pierwszym miesiąca kalendarzowego, lecz w ciągu miesiąca — od dnia objęcia służby, przy czym uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po $\frac{1}{30}$ części uposażenia; przepis ten dotyczy także ponownego powołania do służby czynnej oficera służby stałej oraz zawodowego podoficera i szeregowca, pozostającego w stanie spoczynku; powinien on jednak za ten czas i w takim samym stosunku zwrócić Skarbowi Państwa pobrane do końca miesiąca zaopatrzenie emerytalne;
- b) dla podchorążych, mianowanych podporucznikami służby stałej, — od pierwszego dnia tego miesiąca, w którym mianowanie nastąpiło; z uposażenia potrąca się jednak żołd oraz wartość otrzymanego w naturze wyżywienia;
- c) w pozostałych przypadkach — z dniem pierwszym najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu awansu (mianowania) lub po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, jeżeli dzień awansu (mianowania) lub zmiany warunków nie zbiega się z terminem płatności uposażenia.

(2) W razie zmiany miejsca służbowego, pociągającej za sobą zmianę wysokości uposażenia, przysługuje oficerowi służby stałej oraz zawodowemu podoficerowi i szeregowcowi prawo do uposażenia, odpowiadającego nowemu miejscu służbowemu, od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, następującego po zwolnieniu go od obowiązków służbowych w dawnym miejscu

służbowym, jeżeli dzień zwolnienia nie zbiega się z terminem płatności uposażenia.

Art. 17.

- (1) Terminy płatności uposażenia ustala Rada Ministrów.
- (2) Terminy płatności dodatków ustala Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 18.

(1) Oficer służby stałej, przeniesiony w stan nieczynny na prośbę z przyczyn osobistych:

- a) przed przesłużeniem 15 lat w stanie czynnym nie otrzymuje żadnego uposażenia;
- b) po przesłużeniu w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) 15 lat otrzymuje przez czas pierwszych 6 miesięcy pozostawania w stanie nieczynnym pełne uposażenie, a przez resztę czasu pozostawania w stanie nieczynnym nie pobiera żadnego uposażenia.

(2) Oficerom służby stałej oraz zawodowym podoficerom i szeregowcom nie przysługuje prawo do uposażenia, unormowanego rozporządzeniem niniejszym w razie:

- a) przyjęcia mandatu do izb ustawodawczych,
- b) przyjęcia urzędu ministra lub podsekretarza stanu (równorzędnego),
- c) powołania na stanowisko w państwowej służbie cywilnej, służbie samorządowej lub w przedsiębiorstwach państwowych.

Art. 19.

Oficerowie, przydzieleni na praktykę przygotowawczą do objęcia stanowisk w państwowej służbie cywilnej, służbie samorządowej lub w przedsiębiorstwach państwowych, zachowują prawo do uposażenia, unormowanego rozporządzeniem niniejszym przez czas praktyki.

Art. 20.

Zawodowy podoficer lub szeregowiec, któremu udzielono urlopu celem odbycia kursu lub praktyki, potrzebnych do uzyska-

nia stanowiska w służbie państwowej, samorządowej lub przedsiębiorstwie państwowym, otrzymuje uposażenie przez czas pierwszych 6 miesięcy urlopu.

Art. 21.

(1) Oficerowie służby stałej oraz zawodowi podoficerowie i szeregowcy, pozostający w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby stwierdzonej przez komisję wojskowo-lekarską, otrzymują przez czas pierwszych 6 miesięcy przebywania w stanie nieczynnym pełne uposażenie, przez resztę czasu przebywania w stanie nieczynnym — uposażenie w wysokości zaopatrzenia emerytalnego, jakie by im przysługiwało, gdyby ich niezdolność do służby była trwała. Ci natomiast, którym by prawo do zaopatrzenia emerytalnego nie przysługiwało, otrzymują po upływie pierwszych 6 miesięcy przebywania w stanie nieczynnym uposażenie w wysokości najniższego zaopatrzenia emerytalnego.

(2) Oficerowie służby stałej oraz zawodowi podoficerowie i szeregowcy przeniesieni w stan nieczynny z powodu czasowej niezdolności do czynnej służby, wywołanej przyczynami, związanymi z pełnieniem służby, a stwierdzonej przez komisję wojskowo-lekarską, otrzymują przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym pełne uposażenie.

Art 22.

Oficerowie służby stałej oraz zawodowi podoficerowie i szeregowcy, pozostający w stanie nieczynnym z powodu zredukowania etatów, otrzymują pełne uposażenie:

- a) oficerowie w ciągu lat 3;
  - b) podoficerowie i szeregowcy w ciągu 18 miesięcy;
- jeżeli zaś nadal pozostają z powyższej przyczyny w stanie nieczynnym, nie otrzymują żadnego uposażenia.

Art. 23.

(1) W razie dostania się oficera służby stałej lub zawodowego podoficera albo szeregowca, pełniącego czynną służbę, do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych, prawo jego do uposażenia ulega zawieszeniu w całości aż do jego powrotu.

(2) O ile jednak pozostający w niewoli (zaginiony) pozostawił rodzinę (art. 6), zawieszeniu ulega tylko połowa uposażenia, drugą zaś połowę należy wypłacać rodzinie. Żona separowana, która pobiera alimenty, otrzymuje uposażenie w wysokości alimentów, nie wyższe jednak niż połowa uposażenia.

(3) Jeżeli okoliczności wskazują na to, że oficer służby stałej lub zawodowy podoficer albo szeregowiec popadł w niewolę roztęmslnie, zawiesza się również prawo do uposażenia pobieranego przez rodzinę.

(4) Po powrocie oficera służby stałej lub zawodowego podoficera albo szeregowca i po stwierdzeniu, że dostał się on do niewoli lub też zaginął na terenie działań wojennych bez własnej winy, otrzymuje on za cały czas niewoli (zaginięcia) uposażenie, które uległo zawieszeniu z potrąceniem ewentualnych zaliczek, wypłaconych w czasie niewoli (zaginięcia), i kwot uposażenia, wypłaconego jego rodzinie w czasie niewoli (zaginięcia).

(5) Gdy oficer służby stałej lub zawodowy podoficer albo szeregowiec, który dostał się do niewoli lub zaginął na terenie działań wojennych i którego rodzina za ten czas pobiera uposażenie, nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od chwili ratyfikacji pokoju, rodzina traci prawo do uposażenia, otrzymuje natomiast tymczasowe zaopatrzenie w myśl obowiązujących przepisów.

(6) W wyjątkowych przypadkach Rada Ministrów władna jest ten termin przedłużyć.

(7) Przepisy artykułu niniejszego stosują się odpowiednio także w czasie pokoju do oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców w służbie bezpieczeństwa lub w służbie granicznej.

Art. 24.

Prawo do uposażenia gaśnie:

- a) w razie śmierci oficera służby stałej lub zawodowego podoficera albo szeregowca — z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;
- b) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób — z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek służbowy istotnie ustał.

(1) Oficerowie służby stałej oraz zawodowi podoficerowie i szeregowcy przeniesieni do rezerwy, pospolitego ruszenia lub pomocniczej służby wojskowej albo zwolnieni od powszechnego obowiązku wojskowego otrzymują odprawę w wysokości:

- a) oficerowie służby stałej za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 5 lat — dwunastomiesięcznego, od 2 lat do 5 lat — sześciomiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia;
- b) zawodowi podoficerowie i szeregowcy za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 12 lat — osiemnastomiesięcznego, za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 10 lat — dwunastomiesięcznego, za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 6 lat — sześciomiesięcznego, za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 3 lata — dwumiesięcznego, za czas służby w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) ponad 2 lata — jednomiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia.

(2) Do czasokresów, wymienionych w ust. (1) pod lit. b), liczyć należy zawodowym podoficerom i szeregowcom tylko służbę w charakterze żołnierza zawodowego.

Art. 26.

Odprawy nie otrzymują:

- a) przyjęci bezpośrednio po zwolnieniu z wojska (marynarki wojennej) do służby państwowej, samorządowej lub w przedsiębiorstwach państwowych, jeżeli na tej służbie pozostaną przynajmniej przez okres 6-miesięczny;
- b) oficerowie, zwolnieni do rezerwy na własną prośbę;
- c) zawodowi podoficerowie i szeregowcy, z którymi rozwiązano stosunek służbowy z powodu skazującego wyroku, orzeczenia komisji dyscyplinarnej lub wydalenia ze szkoły kształcącej na oficerów zawodowych;
- d) skazani wyrokiem sądu wojskowego na karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej albo na karę wydalenia z korpusu oficerskiego oraz skazani wyrokiem sądu

karnego powszechnego na karę, pociągającą za sobą w myśl przepisów kodeksu karnego wojskowego karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej albo karę wydalenia z korpusu oficerskiego.

Art. 27.

(1) Prawo do odprawy ulega zawieszeniu w przypadkach:

- a) wszczęcia przeciwko oficerowi służby stałej lub zawodowemu podoficerowi albo szeregowcowi postępowania karnego o przestępstwo z chęci zysku lub innych niskich pobudek;
- b) zarządzenia w związku z toczącym się postępowaniem karnym aresztu tymczasowego lub zawieszenia w czynnościach służbowych;
- c) skazania wyrokiem sądu I instancji na karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej albo na karę wydalenia z korpusu oficerskiego.

(2) Utrata prawa do odprawy zawieszona następuje w przypadku prawomocnego skazania wyrokiem sądu wojskowego na karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej, karę wydalenia z korpusu oficerskiego lub karę degradacji, albo też prawomocnego skazania wyrokiem sądu karnego powszechnego na karę, pociągającą za sobą w myśl przepisów kodeksu karnego wojskowego jedną z powyższych kar, oraz w przypadku orzeczenia komisji dyscyplinarnej albo wydania zarządzenia wydalenia ze szkoły kształcącej na oficerów służby stałej, które pociąga za sobą rozwiązanie stosunku służbowego.

(3) W innych przypadkach następuje wypłata zatrzymanej odprawy, przy czym bez względu na to, czy uprawnionemu przysługuje pełne uposażenie, czy też zmniejszone, odprawę wymierza się zawsze od pełnego uposażenia.

Art. 28.

(1) W razie śmierci oficera służby stałej lub zawodowego podoficera albo szeregowca przyznaje się osobie, która poniesie koszty pogrzebu, zwrot tych kosztów, przy czym:

- a) jeżeli koszty pogrzebu ponoszą żona, dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysoko-

ści 3-miesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia;

- b) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych najwyżej do wysokości określonej pod lit. a).

(2) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się również w razie śmierci oficera służby stałej lub zawodowego podoficera albo szeregowca, pozostającego w stanie nieczynnym, chociażby w tym czasie nie pobierał uposażenia.

Art. 29.

(1) Przepisy rozdziału II, odnoszące się do oficerów służby stałej, stosuje się również do oficerów rezerwy, powołanych do służby czynnej celem przemianowania na oficerów służby stałej, a przepisy tego rozdziału, odnoszące się do podoficerów i szeregowców zawodowych, stosuje się również do podchorążych rezerwy, powołanych do służby czynnej celem mianowania ich podporucznikami służby stałej.

(2) Jednorazowa kwota na wyekwipowanie (art. 11) nie przysługuje tym oficerom rezerwy, powołanym do służby czynnej celem przemianowania na oficerów służby stałej, którzy otrzymali już tego rodzaju należności w wojsku lub marynarce wojennej.

R o z d z i a ł III.

Uposażenie podoficerów i szeregowców pełniących zasadniczą służbę wojskową, odbywających przeszkolenie wojskowe oraz nadterminowych.

Art. 30.

(1) Uposażenie podoficerów i szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowych zależy jest od stopnia wojskowego i, jeżeli rozporządzenie niniejsze inaczej nie stanowi, należy im się w całości przez cały czas pełnienia służby czynnej.

(2) Do ich uposażenia należy: żołd, wyżywienie, wyekwipowanie i zakwaterowanie.

(3) Podoficerowie i szeregowcy rezerwy i pospolitego ruszenia, odbywający przeszkolenie wojskowe, otrzymują uposażenie na równi z podoficerami i szeregowcami, pełniącymi zasadniczą służbę wojskową.

Art. 31.

(1) Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowi otrzymują uposażenie od chwili zaliczenia ich do stanu faktycznego formacji wojskowej (wcielienia).

(2) Przy awansie prawo do uposażenia, związanego z wyższym stopniem wojskowym, przysługuje im z dniem pierwszym najbliższej dekady, jeżeli dzień awansu nie zbiegł się z dniem wypłaty żołdu.

Art. 32.

(1) Żołd płatny jest co dziesięć dni (dekadami) z góry w dniu pierwszym, jedenastym i dwudziestym pierwszym każdego miesiąca, przy czym ostatnia dekada liczy się zawsze za dziesięć dni bez względu na ilość dni w miesiącu. Jeżeli dzień płatności przypada na niedzielę lub dzień wolny od zajęć służbowych, żołd wypłaca się w dniu poprzednim.

(2) W marynarce wojennej dopuszczalne jest w razie zaokręgowania wypłacanie żołdu miesięcznie z góry.

Art. 33.

(1) Żołd w zależności od posiadanego stopnia wynosi na dekadę:

dla starszego sierżanta, starszego bosmana i równorzędnych	zł 3.00,
dla sierżanta, bosmana i równorzędnych	zł 2.58,
dla plutonowego, starszego marynarza ochotnika, bosmanmata i równorzędnych	zł 2.15,
dla kaprała, marynarza ochotnika, mata i równorzędnych	zł 1.70,
dla starszego szeregowca, starszego marynarza z poboru i równorzędnych	zł 1.07,

dla szeregowca, marynarza z poboru i równorzędnych . . . . . zł 0.85,

(2) Podczas pobytu w szpitalu żołd, w zależności od posiadanego stopnia wynosi na dekadę:

dla starszego sierżanta, starszego bosmana i równorzędnych . . . . . zł 2.25,

dla sierżanta bosmana i równorzędnych . . . . . zł 1.94,

dla plutonowego, starszego marynarza ochotnika, bosmanmata i równorzędnych . . . . . zł 1.61,

dla kaprała, marynarza ochotnika, mata i równorzędnych . . . . . zł 1.28,

dla starszego szeregowca, starszego marynarza z poboru i równorzędnych . . . . . zł 0.80,

dla szeregowca, marynarza z poboru i równorzędnych . . . . . zł 0.64.

(3) Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowi, którzy znajdują się w szpitalu z przyczyn związanych z pełnieniem służby lub z powodu epidemii, panującej w wojsku lub w marynarce wojennej, otrzymują żołd w pełnym wymiarze.

Art. 34.

(1) Podoficerowie i szeregowcy nadterminowi otrzymują oprócz żołdu (art. 33) dodatek, który wynosi dla nadterminowych wojska 45 zł, a dla nadterminowych marynarki wojennej—58 zł miesięcznie.

(2) Wyплата tego dodatku następuje w terminach ustalonych dla wypłaty uposażenia żołnierzom zawodowym.

Art. 35.

(1) Podoficerom i szeregowcom, pełniącym zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowym należy się wyżywienie na koszt Skarbu Państwa. Wymiar dziennej racji żywności ustala Minister Spraw Wojskowych.

(2) Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę

wojskową, oraz nadterminowi otrzymują wyżywienie z kotła; w wyjątkowych jednak przypadkach, uzasadnionych względami służbowymi lub osobistymi, mogą oni otrzymywać stawne w gotówce.

(3) Wysokość stawnego za dzienną rację żywności określa Minister Spraw Wojskowych.

(4) Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowi, otrzymujący stawne w przypadkach uzasadnionych względami służbowymi, otrzymują ponadto dodatek na wyrównanie cen rynkowych i koszty przyrządzania strawy. Wysokość tego dodatku określa Minister Spraw Wojskowych.

Art. 36.

(1) Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowi otrzymują pełne wyekwipowanie w naturze. Wyekwipowanie to pozostaje własnością Skarbu Państwa.

(2) Minister Spraw Wojskowych władny jest określić, w jakich przypadkach przedmioty umundurowania mogą być podoficerom i szeregowcom oddawane na własność oraz w jakich przypadkach i w jakiej wysokości mogą im być wypłacane premie pieniężne za oszczędne używanie przedmiotów umundurowania.

Art. 37.

Podoficerowie i szeregowcy, pełniący zasadniczą służbę wojskową, oraz nadterminowi korzystają z bezpłatnego zakwaterowania.

Art. 38.

Do podoficerów i szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową, oraz do nadterminowych stosują się przepisy art. 8 ust. (1), art. 9, art. 13 ust. (1) lit. b) i art. 14 w granicach ustalonych rozporządzeniami lub zarządzeniami wydanymi na ich podstawie oraz przepisy art. 10 i 23 ust. (1), (4) i (7) rozporządzenia niniejszego.

R o z d z i a ł IV.

Uposażenie podchorążych.

Art. 39.

(1) Uposażenie podchorążych, nie będących żołnierzami zawodowymi, składa się z żołdu, wyżywienia, wyekwipowania oraz zakwaterowania i przysługuje od dnia zaliczenia do stanu faktycznego uczniów szkoły.

(2) Przyrównanie tych podchorążych pod względem wymiaru żołdu do podoficerów i szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową, oraz warunki, na jakich przysługuje im wyżywienie, wyekwipowanie oraz zakwaterowanie, określi Minister Spraw Wojskowych.

Art. 40.

Do podchorążych, nie będących żołnierzami zawodowymi, stosuje się przepisy art. 8, 9, 10, 13 ust. (1) lit. b), 14 i 23 ust. (1), (4) i (7) w granicach ustalonych dla podoficerów i szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową.

Art. 41.

(1) Podoficerowie i szeregowcy zawodowi, pełniący służbę w charakterze podchorążych, zatrzymują pod względem uposażenia przez czas tej służby wszelkie uprawnienia, przewidziane rozporządzeniem niniejszym dla podoficerów i szeregowców zawodowych.

(2) Podoficerowie i szeregowcy zawodowi, pełniący służbę w charakterze podchorążych, korzystają w czasie tej służby z wyżywienia i zakwaterowania za zapłatą, której wysokość określi Minister Spraw Wojskowych.

R o z d z i a ł V.

Uposażenie żołnierzy powołanych na ćwiczenia wojskowe.

Art. 42.

(1) Żołnierze rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, z wyjątkiem ćwiczeń wynikających z uzupełniającej służby wojskowej, otrzymują, jeżeli ćwiczenia trwają dłużej niż 3 dni:

1) oficerowie i chorążowie:

- a) za każdy dzień służby od dnia zaliczenia do stanu faktycznego formacji wojskowej (wcielenia) do dnia zwolnienia — dzienną płacę, wynoszącą $\frac{1}{30}$ część uposażenia samotnego oficera służby stałej odpowiedniego stopnia lub samotnego zawodowego chorążego,
- b) na czas pełnienia służby — wyekwipowanie w naturze, pozostające własnością Skarbu Państwa; Minister Spraw Wojskowych władny jest określić w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jakie przedmioty umundurowania i na jakich warunkach mogą być oddawane oficerom i chorążym na własność,
- c) w przypadkach pełnienia służby w miejscowościach poza miejscem swego zamieszkania — zakwaterowanie przejściowe w naturze lub ekwiwalent pieniężny;

2) podoficerowie z wyjątkiem chorążych i szeregowcy:

- a) dzienny żołd posiadanego stopnia, obliczony w stosunku $\frac{1}{10}$ żołdu na dekadę podoficerów lub szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową, za każdy dzień służby od dnia zaliczenia do stanu faktycznego formacji (wcielenia) do dnia zwolnienia,
- b) na czas pełnienia służby — wyekwipowanie, pozostające własnością Skarbu Państwa,
- c) wyżywienie oraz zakwaterowanie na równi z podoficerami lub szeregowcami pełniącymi zasadniczą służbę wojskową.

(2) W razie choroby powołany zachowuje prawo do uposażenia najwyżej za czas 7 dni choroby w ciągu całego okresu, na przeciąg którego został powołany i nie dłużej jak do ostatniego dnia tego okresu. Za czas odbywania kary aresztu dyscyplinarnego oraz za czas przebywania w areszcie tymczasowym lub w zakładzie karnym wskutek wyroku sądowego nie przysługuje powołanemu prawo do uposażenia, jednak odbywającemu areszt dyscyplinarny należy zapewnić wyżywienie w naturze oraz pomoc lekarską.

(3) W przypadku uchylenia odbytej już kary aresztu dyscyplinarnego powołany otrzymuje uposażenie za cały czas odbywa-

nia kary; oficerom i chorążym potrąca się w tych przypadkach wartość wyżywienia, otrzymanego w naturze.

Art. 43.

Żołnierze rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, z wyjątkiem ćwiczeń, wynikających z uzupełniającej służby wojskowej, otrzymują, jeżeli czas trwania ćwiczeń nie przekracza 3 dni:

- 1) oficerowie i chorążowie: wyżywienie w naturze lub strawne w gotówce w wymiarze ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych oraz wyekwipowanie i zakwaterowanie, określone w art. 42 ust. (1) pkt 1) lit. b) i c);
- 2) podoficerowie z wyjątkiem chorążych i szeregowcy: wyekwipowanie, wyżywienie oraz zakwaterowanie, określone w art. 42 ust. (1) pkt 2 lit. b) i c).

Art. 44.

Żołnierze rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, wynikające z uzupełniającej służby wojskowej, otrzymują:

- a) jeżeli ćwiczenia te trwają dłużej niż 14 dni — uposażenie określone w art. 42,
- b) jeżeli czas trwania tych ćwiczeń nie przekracza 14 dni — uposażenie, określone w art. 43.

Art. 45.

Oficerowie i chorążowie, powołani na ćwiczenia wojskowe, którzy otrzymali jednorazową kwotę na wyekwipowanie lub też wyekwipowanie w naturze w myśl ustępu ostatniego, względnie pozycji 1 art. 91 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr 116 poz. 924), albo też w myśl art. 11, 29 lub 51 rozporządzenia niniejszego, korzystają z prawa otrzymania wyekwipowania w naturze w myśl art. 42 ust. (1) pkt 1) lit. b) po odbyciu 24 tygodni ćwiczeń wojskowych w stopniu oficerskim lub w stopniu chorążego, a przed upływem tego terminu — po zwróceniu Skarbowi Państwa otrzymanej jednorazowej kwoty na wyekwipowanie.

Art. 46.

(1) Wypłata uposażenia unormowanego art. 42 następuje co 10 dni z góry.

(2) Oficerom i chorążym można wypłacać uposażenie na miesiąc z góry, jeżeli ćwiczenia mają trwać dłużej niż miesiąc.

Art. 47.

Jeżeli żołnierz, powołany na ćwiczenia wojskowe, stawić się ma do służby w miejscowości poza miejscem swego zamieszkania, przysługuje mu uposażenie lub żołd i wyżywienie, licząc od dnia wyjazdu na służbę do dnia powrotu do swego miejsca zamieszkania. Nadto otrzymuje on zwrot kosztów podróży tam i z powrotem.

Art. 48.

Do żołnierzy rezerwy, powołanych na ćwiczenia wojskowe, stosuje się przepisy art. 10, 13 i 14 w granicach, ustalonych rozporządzeniami lub zarządzeniami, wydanymi na ich podstawie.

Art. 49.

Żołnierzom pospolitego ruszenia oraz zaliczonym do pomocniczej służby wojskowej przysługuje w razie powołania ich na ćwiczenia wojskowe uposażenie w wysokości oraz na warunkach, określonych dla żołnierzy rezerwy.

Art. 50.

Oficerom stanu spoczynku przysługuje w razie powołania ich na ćwiczenia wojskowe uposażenie w wysokości oraz na warunkach, określonych dla oficerów rezerwy.

R o z d z i a ł VI.

Uposażenie żołnierzy, powołanych do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

Art. 51.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, odnoszące się do oficerów służby stałej, stosuje się odpowiednio do oficerów, powo-

łanych do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, oraz do oficerów na czas wojny.

(2) Przepisy rozporządzenia niniejszego, odnoszące się do podoficerów i szeregowców, pełniących zasadniczą służbę wojskową, stosuje się odpowiednio do podoficerów i szeregowców, powołanych do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

(3) Do chorążych (równorzędnych) oraz pozostających w stanie spoczynku podoficerów i szeregowców, powołanych do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zawodowych chorążych (równorzędnych) lub innych zawodowych podoficerów i szeregowców.

(4) Oficerowie i chorążowie (równorzędni), powołani do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, jak również podchorążowie rezerwy i podoficerowie, mianowani w tym czasie podporucznikami rezerwy lub chorążymi rezerwy (równorzędnymi), oraz oficerowie na czas wojny otrzymują przy powołaniu lub mianowaniu wyekwipowanie w naturze albo równowartość pieniężną, którą określi Minister Spraw Wojskowych; od tego uprawnienia w całości lub w części są wyłączeni oficerowie i chorążowie (równorzędni), którzy tego rodzaju należność lub jej część w wojsku polskim (polskiej marynarce wojennej) już otrzymali.

Art. 52.

Do powołanych do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 47 rozporządzenia niniejszego.

Art. 53.

(1) Oficerowie, chorążowie oraz pozostający w stanie spoczynku podoficerowie i szeregowcy, powołani do służby czyn-

nej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, otrzymują ponadto:

- a) utrzymujący rodzinę (art. 6), jeżeli skutek powołania do służby zmienili miejsce swego zamieszkania i jeżeli z tej przyczyny prowadzą dwa domy — miesięczny dodatek na mieszkanie dla rodziny;
- b) samotni, jeżeli nie mieszkają razem z rodzicami, tudzież wdowcy bezdzietni — miesięczny dodatek na składowe od pierwszego dnia tego miesiąca, w którym zgłosili się do służby.

(2) Wysokość miesięcznych dodatków, wymienionych w ust. (1) pod lit. a) i b), oraz terminy wypłaty tych dodatków określi Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(3) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się również do oficerów służby stałej oraz zawodowych podoficerów i szeregowców, pełniących służbę na obszarze wojennym lub przejściowo poza swoim garnizonem.

Art. 54.

(1) Żołnierze rezerwy, pospolitego ruszenia i pomocniczej służby wojskowej, powołani do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, otrzymują przy zwolnieniu z czynnej służby, jeżeli nie nabyli prawa do zaopatrzenia w myśl obowiązujących przepisów, odprawę, której wysokość oznaczy Rada Ministrów.

(2) Odprawa nie należy się żołnierzom, zwolnionym z czynnej służby, jeżeli:

- a) są funkcjonariuszami państwowymi albo pracownikami samorządowymi lub w przedsiębiorstwach państwowych;
- b) zostają zwolnieni na własną prośbę;
- c) zwolnienie ze służby nastąpiło z mocy skazującego wyroku sądowego lub orzeczenia oficerskiego sądu honorowego.

Uposażenie w przypadku samowolnego opuszczenia służby, zawieszenia w czynnościach służbowych, śledztwa lub odbywania kary.

Art. 55.

(1) Prawo do uposażenia lub żołdu zawiesza się żołnierzowi, który opuścił swą jednostkę albo swe stanowisko służbowe lub który poza nimi pozostaje wśród okoliczności, nasuwających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

(2) Zawieszenie uposażenia lub żołdu trwa przez czas nieobecności w jednostce lub na stanowisku służbowym.

(3) W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną otrzymuje żołnierz całe zaległe uposażenie lub żołd; w przeciwnym przypadku traci je w całości za czas nieobecności.

Art. 56.

(1) Żołnierz, zawieszony w czynnościach służbowych lub osadzony w areszcie tymczasowym, otrzymuje od najbliższego terminu płatności $\frac{3}{4}$ uposażenia lub żołdu posiadanego stopnia, reszta pozostaje w zawieszeniu.

(2) W razie odmowy ścigania, nie wszczęcia lub umorzenia postępowania, uniewinnienia w postępowaniu karnym lub w postępowaniu honorowym albo też w razie orzeczenia w postępowaniu honorowym tylko napomnienia, a w postępowaniu dyscyplinarnym tylko kary porządkowej — wypłaca się żołnierzowi zawieszone uposażenie lub żołd.

Art. 57.

W przypadku prawomocnego skazania:

- a) oficera na karę pozbawienia wolności bez orzeczenia kary dodatkowej wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej lub kary wydalenia z korpusu oficerskiego albo też na karę wolnościową, nie pociągającą za sobą w myśl kodeksu karnego wojskowego powyższych kar,
- b) podoficera lub starszego szeregowca na karę pozbawienia wolności bez orzeczenia kary dodatkowej degradacji albo

też na karę wolnościową, nie pociągającą za sobą w myśl kodeksu karnego wojskowego kary degradacji.

- c) szeregowca na karę pozbawienia wolności, która u podoficerów i starszych szeregowców nie pociąga za sobą degradacji, —

otrzymuje skazany przez czas odbywania kary od dnia jej faktycznego rozpoczęcia z mocy prawomocnego wyroku połowę uposażenia lub żołdu posiadanego stopnia.

Art. 58.

(1) Podoficer lub starszy szeregowiec, skazany wyrokiem sądu I instancji na karę degradacji lub na karę wolnościową, pociągającą za sobą w myśl kodeksu karnego wojskowego karę degradacji, albo też szeregowiec, zasądzony na karę, pociągającą za sobą u podoficerów lub starszych szeregowców karę degradacji, otrzymuje od terminu najbliższej wypłaty uposażenia lub żołdu po zapadnięciu wyroku — $\frac{1}{5}$ część żołdu szeregowca; reszta ulega zawieszeniu.

(2) Właściwy dowódca okręgu korpusu (równorzędny) może jednak przyznać rodzinie żołnierza zawodowego zasiłek płatny miesięcznie z góry do wysokości $\frac{1}{5}$ części uposażenia.

(3) W przypadku prawomocnego uniewinnienia lub umorzenia postępowania następuje wypłata zawieszonego uposażenia lub żołdu po potrąceniu zasiłku, jeśli był on wypłacany, w przypadku zaś uprawomocnienia się skazującego wyroku sądu I instancji następuje utrata prawa do tej części uposażenia lub żołdu, której wypłatę zawieszono. Przez czas odbywania kary otrzymuje skazany żołd w wymiarze, określonym w ust. (1).

(4) Jeżeli w wyroku prawomocnym nie orzeczono kary degradacji lub też orzeczono karę, nie pociągającą za sobą degradacji, to w tym przypadku skazany otrzymuje uzupełnienie uposażenia lub żołdu do wysokości wskazanej w art. 56 lub w art. 57.

Art. 59.

(1) Jeżeli wyrokiem sądu I instancji zostanie skazany:

- a) żołnierz na karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej albo na karę wolnościową, która w myśl kodeksu

karnego wojskowego pociąga za sobą wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej,

- b) oficer na karę wydalenia z korpusu oficerskiego albo na karę wolnościową, która w myśl kodeksu karnego wojskowego pociąga za sobą wydalenie z korpusu oficerskiego, —

zawiesza się uposażenie lub żołd w całości od najbliższego terminu ich płatności po zapadnięciu wyroku sądu I instancji.

(2) Właściwy dowódca okręgu korpusu (równorzędny) może jednak przyznać rodzinie zasiłek, płatny miesięcznie z góry, do wysokości $\frac{1}{5}$ części uposażenia.

(3) W przypadku prawomocnego uniewinnienia lub umorzenia postępowania następuje wypłata zawieszonego uposażenia po potrąceniu zasiłku, jeśli był on wypłacony. Natomiast w przypadku:

- a) utrzymania w mocy wyroku sądu I instancji następuje całkowita utrata prawa do uposażenia lub żołdu; nie przysługuje też skazanemu prawo do zwrotu zawieszonego uposażenia lub żołdu w myśl ust. (1);
- b) prawomocnego orzeczenia innej kary niż wymienionej w ust. (1), skazany otrzymuje uzupełnienie uposażenia lub żołdu do wysokości, wskazanej w art. 56, chyba że orzeczono degradację, w którym to przypadku stosuje się art. 58 ust. (3).

Art. 60.

Darowanie aktem łaski Prezydenta Rzeczypospolitej kary lub jej skutków nie powoduje przywrócenia skazanemu prawa do uposażenia lub jego części zawieszonych z powodów, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym.

Art. 61.

(1) Uchylenie w drodze wznowionego postępowania karnego albo honorowego prawomocnego wyroku sądowego lub orzeczenia oficerskiego sądu honorowego, pociągającego dla żołnierza w myśl rozporządzenia niniejszego utratę prawa do uposażenia w całości lub w części, oraz uniewinnienie całkowite we wznowionym postępowaniu karnym lub umorzenie całko-

wite wznowionego postępowania karnego albo uniewinnienie całkowite we wznowionym postępowaniu honorowym — powoduje wypłatę utraconego uposażenia lub zawieszanej jego części.

(2) Nie następuje jednak wypłata utraconego uposażenia lub zawieszanej jego części, gdy w drodze wznowionego postępowania karnego lub honorowego zapadł wyrok lub orzeczenie skazujące żołnierza na jakąkolwiek bądź karę, chociażby nawet nie powodującą w myśl rozporządzenia niniejszego utraty lub zawieszenia uposażenia.

R o z d z i a ł VIII.

Przedawnienie roszczeń.

Art. 62.

(1) Roszczenia osób, wymienionych w art. 1, do Skarbu Państwa, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania odnośnego tytułu prawnego.

(2) Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez te osoby w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności, jeżeli Skarb Państwa został o tych czynnościach zawiadomiony.

R o z d z i a ł IX.

Przepisy końcowe.

Art. 63.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 64.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 września 1927 r. w sprawie uposażenia szeregowych nadterminowych w marynarce wojennej (Dz. U. R. P. Nr 84 poz. 751) tudzież wszystkie inne przepisy w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszym.

46.

Zastąpienie ekwiwalentem pieniężnym prawa korzystania z usług ordynansa osobistego.

(Dz. Rozk. Nr 15/38; Dep Int. 5600/dod. sp. Up.)

Na podstawie art. 13 lit. a), 29 ust. 1 oraz 51 ust. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska i marynarki wojennej (Dz. Rozk. nr 10/38, poz. 103) *) zarządzam:

1) Prawo korzystania z usług ordynansa osobistego przysługujące oficerom pozostającym w służbie czynnej zastępuje się ekwiwalentem pieniężnym w następującym wymiarze miesięcznym:

- a) dla posiadających stałą przynależność służbową w obrębie garnizonu stołecznego . . . . . 50 zł
- b) dla posiadających stałą przynależność służbową poza garnizonem stołecznym . . . . . 40 zł

2) Przepis punktu 1) nie odnosi się

— do oficerów rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku powołanych na ćwiczenia wojskowe,

— do oficerów przynależnych do jednostek organizacyjnych wojska i marynarki wojennej znajdujących się na obszarze wojennym oraz

— do oficerów samotnych (nie posiadających rodziny w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska i marynarki wojennej), którzy posiadają przynależność służbową do:

---

*) „Rozk. Wewn.“ Nr 4/39, poz. 45.

A) W wojsku:

- a) dowództw: dywizyj piechoty i kawalerii, brygad kawalerii oraz grup artylerii, pancernych i saperów;
- b) pułków oraz samodzielnych batalionów, dywizjonów, kompanij, szwadronów i plutonów — piechoty, kawalerii, artylerii, broni pancernej, łączności, saperów i taborów;
wyjątek stanowią oficerowie posiadający przynależność służbową do kadr baonów telegraficznych, kadr baonów pancernych, kadr dyonów taborowych jednostek organizacyjnych obrony narodowej, legii akademickiej, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, do których odnosi się przepis punktu 1) bez względu na stan rodzinny;

B) W marynarce wojennej:

- a) zaokrętowanych dowództw zespołów okrętów i podległych im okrętów we flocie i flotylli rzecznej;
- b) innych jednostek organizacyjnych marynarki wojennej we flocie i flotylli rzecznej, które określili osobny rozkaz szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej.

3) W przypadku delegowania oficera samotnego z jednostki organizacyjnej wymienionej w punkcie 2) lit. A) i B) do szkoły lub na kurs w charakterze słuchacza, oficer zachowuje prawo do usług ordynansa osobistego, nie nabywając prawa do ekwiwalentu, jeżeli jednostka organizacyjna, do której jest służbowo przynależny, oraz szkoła lub kurs znajdują się w obrębie tego samego garnizonu; w przeciwnym razie służy oficerowi, delegowanemu do szkoły lub na kurs prawo wyboru z tym, że w razie wyboru usług ordynansa osobistego — ordynans pozostaje w miejscu postoju jednostki organizacyjnej, z której następuje delegowanie oficera.

Samotnym oficerom — słuchaczom Wyższej Szkoły Wojennej, Wyższej Szkoły Intendentury, Wyższej Szkoły Lotnictwa, Wyższej Szkoły Inżynierii, Szkoły Topografów i Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego służy prawo wyboru ekwiwalentu pieniężnego bez względu na to, czy zachodzi warunek wskazany w poprzednim ustępie.

Poza tym wyłączeni od prawa do otrzymywania ekwiwalentu pieniężnego w myśl punktu 2) uzyskują to prawo:

- a) oficerowie wojska i marynarki wojennej w przypadkach delegowania (odkomenderowania) za granicę lub na obszar W. M. Gdańska na czas ponad 2 tygodnie,
  - b) zaokrętowani oficerowie marynarki wojennej w przypadkach czasowego zejścia z okrętu i pobytu na lądzie bez przerwy ponad jedną dobę kalendarzową z przyczyn służbowych, z powodu urlopu lub choroby.
- 4) Prawo do otrzymania ekwiwalentu powstaje:
- a) przy wstąpieniu do służby albo uzyskaniu stopnia oficerskiego — z dniem objęcia służby lub uzyskania stopnia oficerskiego;
  - b) przy powrocie z obszaru wojennego oraz przy przeniesieniu z jednostki organizacyjnej, wymienionej w punkcie 2), lit. A) i B), do jednostki organizacyjnej w tym punkcie niewymienionej — z dniem bezpośrednio następującym po dniu zwolnienia od obowiązków służbowych w dawnym miejscu służbowym;
  - c) przy wyborze ekwiwalentu w przypadkach delegowania do szkoły lub na kurs — z dniem bezpośrednio następującym po dniu zwolnienia od obowiązków służbowych w jednostce organizacyjnej, z której nastąpiło delegowanie oficera;
  - d) przy powstaniu warunków, przewidzianych w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu wojska i marynarki wojennej z dniem następującym po dniu powstania tych warunków;
  - e) przy delegowaniu (odkomenderowaniu) za granicę lub na obszar W. M. Gdańska — z dniem przybycia do miejsca delegacji (odkomenderowania), a przy czasowym zejściu z okrętu — z dniem następującym po dniu zejścia na ląd.
- 5) Prawo do ekwiwalentu gaśnie:
- a) w razie rozwiązania stosunku służbowego — z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w którym stosunek służbowy istotnie ustał;
  - b) w razie przeniesienia do jednostki organizacyjnej, wymienionej w punkcie 2) lit. A) i B) z jednostki organizacyjnej

w tym punkcie niewymienionej albo w razie przydziału do jednostki organizacyjnej znajdującej się na obszarze wojennym — z dniem ostatnim miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło zwolnienie od obowiązków służbowych w dawnym miejscu służbowym;

- c) w przypadkach określonych w punkcie 4) lit. c) — z dniem ostatnim miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpił powrót do jednostki organizacyjnej, z której oficer został delegowany lub do innej jednostki organizacyjnej, wymienionej w punkcie 2) lit. A) i B);
- d) w razie przejścia w stan nieczynny bez uposażenia — jednocześnie z prawem do pobierania uposażenia — na czas, przez który przeniesiony w stan nieczynny nie będzie pobierał uposażenia;
- e) w razie ustania warunków, przewidzianych w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu wojska i marynarki wojennej, z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w ciągu którego warunki te ustały;
- f) przy powrocie z delegacji (odkomenderowania) za granicę lub na obszar W. M. Gdańska i przy powrocie na okręt — z dniem następującym po dniu powrotu.

6) Zarządzenie obowiązuje:

- a) w stosunku do zaokrętowanych oficerów marynarki wojennej w wypadku czasowego zejścia z okrętu — oraz w stosunku do utrzymujących rodzinę oficerów jednostek organizacyjnych taborów — od dnia 1 grudnia 1938 r.,
- b) w stosunku do utrzymujących rodzinę oficerów innych jednostek organizacyjnych, wymienionych w punkcie 2) lit. A) i B) oraz w pozostałej części — od dnia 1 kwietnia 1939 r. Z tym dniem traci moc obowiązującą dotychczasowe zarządzenie w sprawie zastąpienia ekwiwalentem pieniężnym usług ordynansa osobistego z uzupełnieniami (Dz. Rozk. nr 3/34 poz. 48, nr 1/35 poz. 56, nr 16/36 poz. 201, nr 3/37 poz. 37, nr 14/37 poz. 172 i nr 10/38 poz. 111).

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ.

47.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 listopada 1938 r.

o ochronie niektórych interesów Państwa.

(Dz. U. R. P. Nr 91/38, poz. 623.)

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

1. Przestępstwa przeciwko obronności Państwa i gospodarstwu narodowemu.

Art. 1. § 1. Kto uszkadza lub czyni niezdatnymi do użytku przedmioty lub urządzenia, służące celom wojskowej obrony Państwa lub Sił Zbrojnych,
podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli czyn, określony w § 1, spowodował wielką szkodę dla wojskowej obrony Państwa albo popełniony został w czasie wojny,
sprawca podlega karze dożywotniego więzienia lub karze śmierci.

Art. 2. Kto utrudnia lub uniemożliwia prawidłowe działanie zakładów wytwarzających broń lub inny sprzęt wojskowy,
podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 3. Kto publicznie rozpowszechnia fałszywe wiadomości lub używa innych środków podstępnych w celu podważenia zaufania do waluty polskiej lub do kredytu publicznego,
podlega karze więzienia do lat 3.

Art. 4. Kto dostarcza za granicę towar sfałszowany lub fałszywie oznaczony, jeżeli stąd wynikła szkoda dla interesów eksportu polskiego,
podlega karze więzienia do lat 3.

II. Przestępstwa przeciwko niezależności życia publicznego.

Art. 5. Obywatel polski, który w związku z działalnością polityczną w Państwie Polskim przyjmuje od osoby działającej w interesie obcego rządu dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową albo jej obietnicę, bądź też korzyści takiej żąda, podlega karze więzienia.

Art. 6. Obywatel polski, który wchodzi w porozumienie z osobą działającą w interesie obcego rządu lub organizacji międzynarodowej w celu działania na szkodę Państwa Polskiego, podlega karze więzienia.

Art. 7. § 1. W razie skazania za przestępstwo określone w art. 5 lub 6, sąd może orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych.

§ 2. Przepisu art. 6 kodeksu karnego nie stosuje się do przestępstw określonych w art. 5 i 6.

III. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu.

Art. 8. § 1. Kto publicznie nawołuje do powszechnego porzucenia pracy przez pracowników (strajku powszechnego), bądź do powszechnego zamknięcia zakładów przez pracodawców, bądź też do wstrzymania dowozu żywności do miast, podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Kto w celu rozpowszechnienia sporządza, przechowuje lub przewozi pisma, druki lub wizerunki, nawołujące do powszechnego porzucenia pracy przez pracowników lub zamknięcia zakładów przez pracodawców, albo do wstrzymania dowozu żywności do miast,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

Art. 9. Kto bierze udział w związku, mającym na celu zbiorowe zamknięcie zakładów pracy, podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 10. Kto, powołując się na swój wpływ na urzędnika, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu przy jego pomocy sprawy urzędowej i za to przyjmuje dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową lub osobistą, albo jej obietnicę, bądź też korzyści takiej żąda,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 11. Kto publicznie rozpowszechnia fałszywe wiadomości, mogące wyrządzić dotkliwą szkodę interesom Państwa, bądź osłabić ducha obronnego społeczeństwa, bądź też obniżyć powagę naczelnych organów Państwa,
podlega karze więzienia do lat 2 i grzywny.

Art. 12. Kto publicznie:

- a) rozpowszechnia fałszywe wiadomości, mogące być podstawą do wszczęcia postępowania karnego lub dyscyplinarnego;
- b) ogłasza akt oskarżenia lub inne pismo procesowe przed jego odczytaniem na rozprawie w sprawie karnej, albo wiadomości o przebiegu niejawnego posiedzenia sądu, narad lub głosowania sędziów;
- c) w toku postępowania sądowego przedstawia fałszywie przebieg rozprawy głównej, albo podejmuje w druku ocenę dowodów winy oskarżonego lub zasadności roszczeń stron;
- d) poddaje złośliwej ocenie wyrok sądu, podlega karze aresztu do roku.

Art. 13. § 1. Minister Spraw Wewnętrznych władny jest w drodze rozporządzeń wprowadzać zakazy publicznego odbioru określonych zagranicznych stacyj nadawczych radiowych.

§ 2. Kto w miejscu publicznym lub w większym gronie osób odbiera przez głośnik radiowy stacje, objęte prawnym zakazem władz,

podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych, albo jednej z tych kar. Aparat radiowy może ulec przepadkowi.

IV. Dozór policyjny w sprawach o zbrodnie stanu.

Art. 14. § 1. W razie skazania za zbrodnie stanu sąd może zarządzić, jako środek zabezpieczający, rozciągnięcie nad skazanym dozoru policyjnego na czas od roku do lat 5.

§ 2. Rozciągnięcie nad skazanym dozoru policyjnego pociąga za sobą skutki następujące:

- a) powiatowa władza administracji ogólnej może oddanemu pod dozór policyjny zabronić pobytu w pewnych miejscowościach, albo też wyznaczyć mu miejsce pobytu z tym

skutkiem, że wydalenie się z wyznaczonej miejscowości dopuszczalne jest tylko za jej zezwoleniem;

- b) oddany pod dozór policyjny obowiązany jest zawiadomić powiatową władzę administracji ogólnej w ciągu 6 godzin o zmianie mieszkania lub miejsca pobytu;
- c) przesyłki pocztowe, wysłane przez oddanego pod dozór policyjny lub do niego nadchodzące, mogą być przeglądane przez powiatową władzę administracji ogólnej;
- d) powiatowa władza administracji ogólnej może nakazać oddanemu pod dozór policyjny, aby w terminach oznaczonych zgłaszał się do niej lub do określonej jednostki policyjnej i składał wyjaśnienia co do swych zajęć, trybu życia i środków utrzymania;
- e) powiatowa władza administracji ogólnej może celem stwierdzenia prawdziwości zeznań oddanego pod dozór wkroczyć o każdej porze do jego mieszkania.

V. Przepisy końcowe.

Art. 15. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

Art. 16. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

i Minister Spraw Wewnętrznych:

Sławoj Składkowski

Minister Sprawiedliwości:

W. Grabowski

48.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 listopada 1938 r.

o rozwiązaniu zrzesseń wolnomularskich.

(Dz. U. R. P. Nr 91/38, poz. 624.)

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Zrzeszenia wolnomularskie (masońskie) uznaje się za rozwiązane z mocy samego prawa.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych rozwiąże zrzeszenia zależne od wolnomularstwa.

(3) Majątek rozwiązanych zrzeszeń przeznaczają się na cele dobroczynności publicznej, archiwa zaś i dokumenty przekazują się na rzecz Państwa.

Art. 2. (1) Kto bierze udział w związku wolnomularskim lub działalność takiego związku popiera,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

(2) Kto związek taki zakłada lub nim kieruje,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 2 i grzywny.

Art. 3. (1) Kto uczestniczy w tajnej działalności zrzeszenia rozwiązanego na podstawie art. 1 ust. (2) lub taką działalność popiera,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

(2) Tym samym karom podlega, kto bierze udział w związku, posiadającym nieujawnioną organizację hierarchiczną lub odbierającym od swoich uczestników przyrzeczenie bezwzględnej tajemnicy lub bezwzględnego posłuszeństwa, albo też działalność takiego związku popiera.

Art. 4. Do przestępstw, określonych w art. 2 i 3, nie stosuje się przepisu art. 6 kodeksu karnego.

Art. 5. Minister Spraw Wewnętrznych zarządzi likwidację zrzeszeń wolnomularskich oraz wskaże instytucje, na które przechodzi ich majątek.

Art. 6. (1) Zarządzenie o rozwiązaniu zrzeszenia, wydane na podstawie art. 1 ust. (2), należy całkowicie do swobodnego uznania Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Zarządzenie ogłasza się w gazecie rządowej.

(3) W razie rozwiązania zrzeszenia w trybie przewidzianym w ustępach poprzedzających stosuje się odpowiednio przepis art. 5.

Art. 7. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

i Minister Spraw Wewnętrznych:

Stawoj Składkowski

Minister Sprawiedliwości:

W. Grabowski

49.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dn. 21 listopada 1938 r.

O usprawnienie postępowania sądowego.

(Dz. U. R. P. Nr 89/38, poz. 609) *).

Na podstawie art. 55 ust. (2) ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

.....

C z ę ś ć d r u g a.

Zmiana niektórych przepisów postępowania cywilnego.

Art. 3. W kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się następujące zmiany:

I. POSTĘPOWANIE SPORNE.

.....

Pozew i rozprawa.

.....

15) W art. 294 dotychczasowe brzmienie oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 o następującym brzmieniu:

„§ 2. Duchowni uznanych prawnie wyznań nie składają przysięgi“.

---

*) (Wyjątek: Duchowni nie składają przysięgi w sądzie w sprawach postępowania cywilnego).

50.

OKÓLNIK

z dnia 8 lutego 1939 r.

w sprawie ogrodzeń w miastach.

(Nr SB. 28-187-1; Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr 3/39, poz. 11).

Do

*P. P. Wojewodów i Prezydenta m. st.
Warszawy.*

Stosownie do przepisu § 5 ust. (1) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 marca 1938 r. o sposobie odgradzania posiadłości i działek (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 182), ogrodzenia i odgraniczenia posiadłości działek w miastach powinny być wykonywane w jednakowej wysokości i o jednolitym typie dla ulicy, drogi lub placu, albo ich części, przedstawiających element, wyraźnie wyodrębniający się z całości, a poza tym powinny odpowiadać charakterowi otoczenia.

Ustęp (2) tegoż § 5 powołanego rozporządzenia nakłada na władze policyjno-budowlane obowiązek ustalania sposobu budowy, zarysu, koloru oraz wysokości ogrodzenia od strony ulic, w razie gdy nie zostały ustalone w prawomocnym planie zabudowania.

Ponieważ zakładane przy niektórych ulicach w miastach ogródki przed domami powinny przyczyniać się do podniesienia estetycznego wyglądu zarówno domów, jak i ulic — przeto władze, określające na podstawie powołanego przepisu rodzaj i wysokość ogrodzeń, powinny dbać o to, by ogrodzenia oddzielające wspomniane ogródki od ulic czyniły zadość powyższym wymaganiom, a w pierwszym rzędzie miały jednolity i właściwy charakter dla odnośnych odcinków ulic, całych ulic lub dzielnic.

Jeśli chodzi o ogrodzenia przy ulicach o zabudowaniu zwartym, posiadających na całej ich długości, bądź na długości pewnych odcinków, ogródki przed domami, wysokość ogrodzeń powinna wynosić 1 metr 25 cm — rzecz oczywista, o ile nie jest zastosowane przy danej ulicy odgraniczenie ogródków za po-

mocą żywopłotu albo niskiego krawężnika. Wyjątek stanowić mogą ogrodzenia, będące integralną częścią kompozycyjną architektury domu lub szeregu domów przy danej ulicy lub jej odcinku.

O powyższym podaję do wiadomości Panów Wojewodów i Pana Prezydenta m. st. Warszawy w celu wydania stosownych zarządzeń.

Sławoj Składkowski
Minister.

51.

OKÓLNIK Nr 8

z dnia 13 lutego 1939 r.

o podniesienie wyglądu osiedli.

(Nr AP. 10-385; Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 4/39 poz. 21).

Do

*P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu na
m. st. Warszawę.*

Przypominając zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wydane w latach ubiegłych, a obowiązujące nadal w sprawie podniesienia wyglądu osiedli i ich stanu sanitarnego polecam P. Wojewodzie (P. Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę) w bieżącym roku zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące okoliczności:

1) Wygląd domów w osiedlach, zwłaszcza w miastach winien być doprowadzony do stanu, odpowiadającego przepisom budowlanym przy zastosowaniu postanowień art. 377 i 380 Prawa Budowlanego.

2) Dla przeprowadzenia akcji uporządkowania anten w oparciu się na przepisie art. 388 ust. (2) Prawa Budowlanegoznaczony jest ostateczny termin do dn. 1 lipca 1939 r.

W międzyczasie władze administracji ogólnej winny dopilnować uporządkowania anten tam, gdzie z punktu widzenia technicznego będzie to możliwe.

3) W wielu miejscowościach ogrodzenia nie odpowiadają przepisom rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanych w r. 1938. Należy przeto ogrodzenia te doprowadzić do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzeń z dnia 16 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 182) i z dn. 30 czerwca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 373).

Ze względu na poczynione doświadczenia i warunki ekonomiczne życia w osiedlach wiejskich polecam stosować w porównaniu z wydanymi w roku ubiegłym zarządzeniami następujące ulgi:

a) bielenie względnie malowanie płotów na wsi z powodu konieczności doprowadzenia do porządku wielu jeszcze płotów przenosi się na lata następne.

Co do ogrodzeń w miastach obowiązują wydane dotychczas zarządzenia.

b) stosowanie drutu kolczastego przy budowie ogrodzeń przy drogach publicznych można dopuszczać tylko w razie, gdy nie będzie to narażać na niebezpieczeństwo życia i zdrowia ludzi oraz zwierząt domowych.

4) Ulice, place, jezdnie, parki, plantacje i targowiska winny być doprowadzone do porządku pod względem sanitarnym. Również baczna należy zwrócić uwagę na stan sanitarny obejść przy zabudowaniach zarówno w miastach jak i w osiedlach wiejskich.

5) Od osób, które w ubiegłym roku skutecznie nakazane przez władze roboty nie należy żądać w bieżącym roku dokonywania dalszych remontów prócz tych, które z uwagi na bezpieczeństwo publiczne okażą się nieodzowne.

Natomiast należy szczególną zwrócić uwagę na osoby, które wskazanych przez władze w roku ubiegłym robót nie wykonały i pociągać je w pierwszym rzędzie do wykonania tych robót.

6) Akcja ta ma być ciągła a nie dorywcza, należy ją prowadzić systematycznie i planowo, ma ona iść poza dzielnice o charakterze reprezentacyjnym oraz główne szlaki i dotrzeć w głąb osiedli, do ich krańców, zazwyczaj jeszcze bardziej potrzebujących uporządkowania.

Pan Wojewoda (P. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) ze chce wydać bezzwłocznie zarządzenia przede wszystkim we wskazanym kierunku, bacząc by dotyczące władze wyznaczały

odpowiednie terminy do wykonania nakazanych robót przy określaniu ich kolejności.

Skuteczność wydanych zarządzeń i postępy prac w kierunku podniesienia wyglądu i stanu sanitarnego osiedli śledzić i sprawdzać będą osobiście.

Sławoj Składkowski
MINISTER

MINISTERSTWO SKARBU.

52.

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 18 stycznia 1939 r. L. D. III. 16831/3/38.

w sprawie kosztów przewozu urządzenia domowego.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 2/39, pz. 47).

Do

Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

z dnia 7 listopada 1938 r. na N. OB. 474/III-1/1.

Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż w przypadku przewozu koleją urządzenia domowego, załadowanego do wozu meblowego należy stosownie do punktu 4 § 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 320) zwracać koszty przewozu urządzenia domowego, udowodnione oryginalnymi listami przewozowymi, a więc i koszty przewiezienia koleją wozu meblowego w jedną stronę, o ile są one objęte oryginalnym listem przewozowym.

Dyrektor Departamentu:
Nowak

+ Józef Garliński

Biskup Polowy Wojsk Polskich.

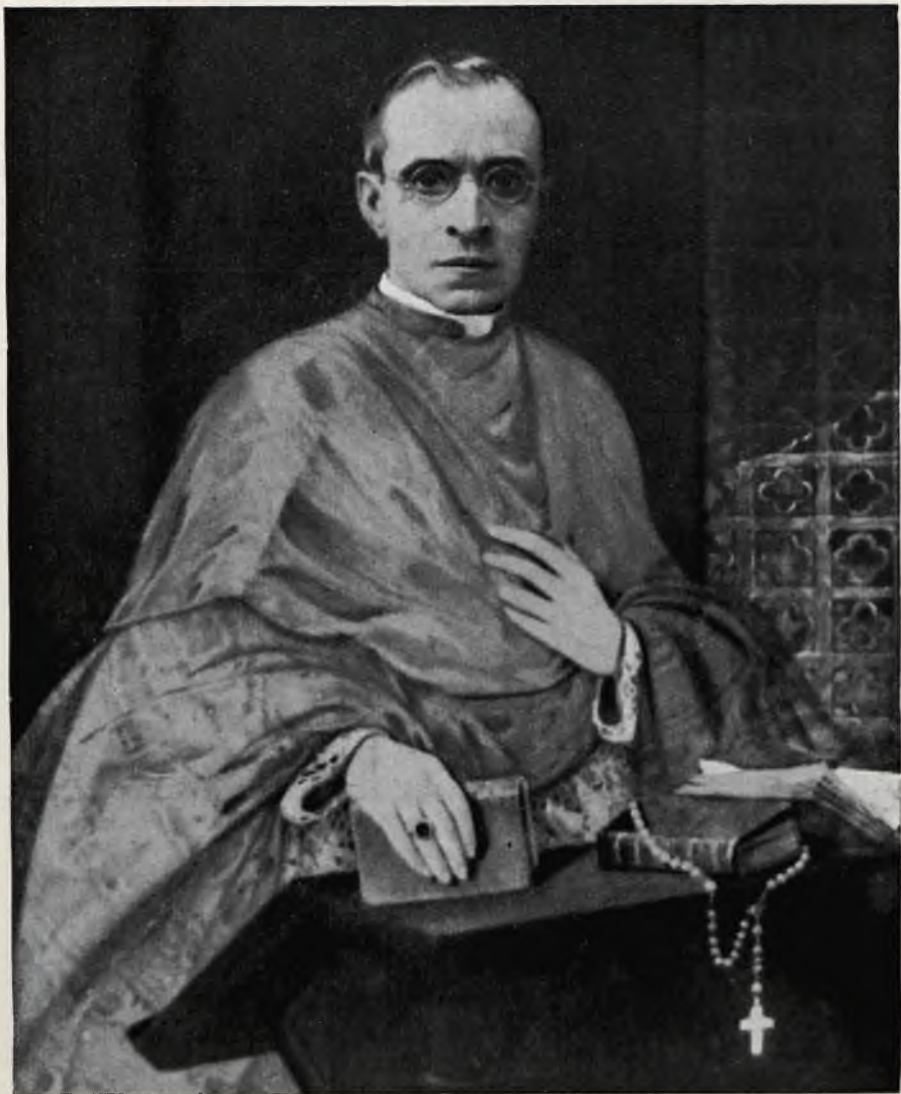
Warszawa, dnia 9 marca 1939 r.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚĆ
PAPIEŻ PIUS XII.

BISKUP JÓZEF GAWLINA.

KAZANIE NA OFICERSKĄ PROMOCJĘ PODCHORAŻYCH SANITARNYCH.

Wygłoszone dn. 17.X. 1937 r. w Centrum Wyszkołenia Sanitarnego
w Warszawie.

Panie Premierze!
Panowie Generałowie!
Podchorążowie!

„Czcij lekarza, albowiem go Najwyższy stworzył“ czytamy w Piśmie św. (Ekkł. 30,1). Zgodnie ze słowem Bożym stwierdza Hipokrates, ojciec sztuki lekarskiej, że „lekarz od Boga pochodzi“.

Wiemy, że Bóg jest miłością. Miłości przeto domaga się od was, miłości czynnej. Lekarz, który prawie codziennie patrzy na cierpienie, chorobę i śmierć, na przygnębienie i lęk, który z radosnym poświęceniem swój obowiązek pełni, nie choroby lecząc, lecz ludzi — spełnia naprawdę apostołstwo miłości czynnej, do której wobec Boga się zobowiązał. To też nie tylko z zawodu, ale i z powołania jesteście lekarzami.

Wiedzę i sztukę lekarską zawdzięczacie waszej Alma Mater: Uniwersytetowi i Centrum Wyszkołenia waszego, które spełniają owe dwa wielkie zadania lekarskie, polegające według Platona na leczeniu chorych i nauczaniu zdrowych.

Podczas gdy, zdaniem pewnego nowoczesnego myśliciela (Ibsen), obecna filozofia co trzy lata przekreśla swoje poglądy i zasady, — medycyna, aczkolwiek stale się przeobraża, udoskonala się równocześnie i staje się coraz owocniejsza.

Medycyna udoskonala się stale. Podczas gdy znamieniem minioniej epoki był czysty naturalizm, który zamykał oczy na fakt, że poza przyrodą istnieje dziedzina ducha, mająca zupełnie odrębną strukturę, to dziś panuje przekonanie, że mechanistyczny pogląd na świat nie jest ani jedynym, ani prawdziwym obrazem świata.

Wybitni biologowie, lekarze i fizycy, jak: Alexis Carrel, Jeans, Bezdek i Charles Vidal głoszą, że wszechświat jest coraz bardziej podobny do wielkiej myśli, aniżeli do wielkiej maszyny. Nie uważają ducha za przypadkowego intruza w dziedzinie materii, lecz witają go jako jej twórcę i pana. Odkryli poprostu na nowo duszę i głoszą zasadę etykoterapii. „Aby żyć zdrowo na ziemi, trzeba mieć życie nieśmiertelne w perspektywie“. Wykazują, że takie „imponderabilia“, jak: dusza, grzech, łaska, modlitwa są pojęciami realnymi.

Te myśli oddawna były własnością lekarza polskiego. Zapewne w żadnym innym narodzie nie dostrzegał lekarz narówni z kapłanem tak bardzo duszy, jak właśnie lekarz polski. Tę duszę, nieraz zgniebioną, często natchnioną, duszę szczerą i prawą, duszę oddaną Bogu — duszę wierzącą, duszę polską. I zawsze lekarz polski chciał być współodpowiedzialny za duszę chorego, za co Kościół mu składa cześć.

Mistrzem lekarza polskiego był Chrystus leczący chorych, wskrzeszający zmarłych, lekarz Boski, którego asystentami są wszechwiedza, wszechobecność, wszechmoc, miłosierdzie i miłość.

Tak to naprawdę lekarz polski od Boga pochodzi.

Bogu służy i Ojczyźnie.

Z radością i dumą patrzy Ojczyzna na wasz dorobek. Historia wojen ze szczególnym uznaniem, — a powiem — nawet ze zdumieniem stwierdzi olbrzymi wysiłek naszej medycyny wojskowej. Z małych początków, wśród trudności i walk, łamiąc opory, wśród ofiar i poświęceń, w kieracie wojennym, w pełnym rozmachu wojny — z miłością już nie ojcowską, lecz wprost macierzyńską, stworzyliście dzieło ogromne. Włożyliście w ten czyn lekarza polskiego nerwy swoje, serce swoje, życie swoje, duszę swoją.

Uroczystego ślubowania podczas promocji naukowej generacja polskich lekarzy wojennych dotrzymała wspaniale. „Honorem eum quem in vos conlaturus sum integrum incolumemque servabit“ — te nadzieje rektorskie podczas promocji doktorskiej nie tylko spełniliście wiernie, lecz więcej: z honorem lekarza łączyliście honor żołnierza, honor obywatela polskiego.

Podchorążowie! Dziś Matka Ojczyzna powołuje was do stanu oficerskiego. Prócz honoru lekarskiego strzec będziecie honoru oficerskiego. A jeżeli droga wasza trudna będzie, jeżeli prowa-

dzieć będzie przez zawieruchę wojenną, przez zasłony dymne, jeżeli waszej pracy lekarskiej przygrywać będzie orkiestra armat — bądźcie godni tej generacji, która nie miała szczęścia służenia pod godłem Państwa Polskiego, która w pełnym biegu i rozmachu maszyny wojennej zmieniała jej koła, przemontowywała ją na konstrukcję polską i uwieńczyła ją znakiem Orła Białego.

A Jezus Chrystus, Mistrz wszystkich lekarzy, niech pracy i przyszłości waszej błogosławi serdecznie, niech wzmocni wasz idealizm i pomnoży go stokrotnie. Niech pod Jego przewodem w sercach waszych łączy się medicina militaris i medicina pastoralis ku chwale Ojczyzny!

Amen.

Ks. FELIKS de VILLE

Dziekan Praski

Warszawa.

PRZEMÓWIENIE NA ŚWIĘTO PUŁKOWE.

Wygłoszone dn. 3.VI.1938 r. podczas pułkowego święta
36 p. p. Legii Akademickiej.

*„Ja, jako i bracia moi, duszę i ciało moje daję
za prawa ojczyste, wzywając Boga, aby co rychlej
narodowi naszemu miłościwy był”.*

(II. Mach. VII, 37).

Rok 1914 był tym, o który modlił się Wieszczyca z całym Narodem.

Rok wybuchu wojny wszechświatowej, z której miała powstać z popiołów Ojczyzna nasza, uwolniona spod miecza Trójkąta.

Coraz groźniej było w te lata na świecie. Pogrzebowa z hekatombi wojennej przesłona oddzielała nas od rzeczywistości, którą tworzyła Opatrzność Boża.

Aż oto nadszedł listopad 1918 roku, w którym Polska zwyciężym z grobu swej niewoli wyszła pochodem.

Skrzydła nam rosły już na zmartwychwstanie, usta rozwarły się do wesela krzyku, Opatrzność zdejmowała nam z czoła wiekowych klęsk brzemię...

Ale oto w tej dobie zmartwychwstań jeszcze raz nienawiść wrogów Polski wstała przeciw nam „siwa w pasach z czerwoności“.¹⁾

A więc od Wschodu najpierw hajdamackie w piersi polskie skierowały się noże.

A potem w 1920 roku Bolszewia sięgnęła zbrodniczą zaborczą ręką po wyzwoloną Ojczyznę naszą.

W tej dobie zmartwychwstania, gdy osłabiona niewolą Polska jeszcze nie okrzepła siłą, a musiała przeciw wrażym mocom wystąpić, — organizowała się na ziemiach naszych siła zbrojna, powstał 36 pułk w samym sercu Polski, w stolicy swej, złożony z najdroższych jej synów, bo z młodzieży uniwersyteckiej — Pułk Legii Akademickiej.

I dusze i ciała swe dali za prawa ojczyste i wzywali Boga, aby co rychlej narodowi naszemu miłościwy był...

Dobrze ktoś o 36 pułku Legii Akademickiej wyraził się, że stał się on dla Narodu „symbolem zjednoczenia męstwa ducha z mocarnością dłoni, przymierza wykształconego mózgu z inteligencją szabli i bagnetu“.

Sztandar 36 pułku zwycięsko powiewał nad hajdamakami i bolszewikami, a Legia Akademicka przez swe bohaterstwo zasłużyła na to, że jeden z jej batalionów otrzymał nazwę „Batalionu Śmierci“.

A gdy teraz, w 20 rocznicę istnienia 36 pułku uprzytomnimy sobie jego dostojność bohaterstwa, wolno nam sięgnąć do geniusza naszego Wieszcza, co dobę zmartwychwstania Polski wieszczył.

I idąc za tą myślą Zygmunta Krasińskiego, używamy jego słów z „Przedświtu“, uderzając w struny wspomnień, by poległych bohaterów 36 pułku łatwiej pieśń narodowa z zaświatów tu sprowadziła...

W akordowe nam więc zagrać pioruny:

„Jeszcze nie zginęła...” Pieśń rodzinna tu powinna przyprowadzić ich z oddali...

Przed oczami wdzięcznego dzisiejszego pokolenia: przewodowo — zwolna — święcie przez to dźwięków rozbłyśnięcie, idą idą wszystkie ku nam bohaterskie mary...

---

¹⁾ Z. Krasiński: „Psalm dobrej woli“.

Tam sztandary, katolicki krzyż Ks. Skorupki w górę wzniesiony, a za nim w tryumfalnym a ofiarnym pochodzie: pułkownik Bobrowski, Ks. Rozumkiewicz, kapitan: Kulczycki, Matarewicz, Wasiak, porucznicy: Bednarz, Fiweger, Wojdaliński wraz z trzydziestoma tego pułku oficerami i 404 szeregowcami, wśród których 16-letnie chłopię Zygmunt Płoszko i 17-letni syn zasłużonego dla Polski „Promyka“, Bolesław Prószyński.

Idą oni przez fale dziejów Chrystusowym do nas chodem miłości i ofiary.

...Duszę i ciało swoje oddali za prawa ojczyste, wzywając Boga i Matkę Najświętszą, aby co rychlej narodowi naszemu miłościwi byli...

Żołnierze Pułku Legii Akademickiej!

Jak promienie ze słońca na ziemi, tak historyczne zasługi 36 pułku na wasze rycerskie postacie dziś spływają.

Widzimy w was wszystkich godnych następców bohaterów Legii Akademickiej.

Wojsko narodowe — to Serce Narodu, a każdy jego pułk — to arteria z tego serca wychodząca.

Ale 36 pułk przez swoje w stolicy powstanie i przez swe bohaterskie dorobki stanowi jakby główną aortę dla krwi narodu naszego, w wojsku skoncentrowanej. Dlatego jesteście nam, Porycerskie postacie, na wasz sztandar, na wasze uzbrojenie — z pełni serc obywatelskich życzymy Wam w miłości dla Polski coraz większego rozpłomienienia, w ciężkim trudzie żołnierskiego wyćwiczenia, coraz więcej mocarnego wyszkolenia. a o zwycięstwie polskiego oręża w potrzebie wojennej — niezachwianego przeświadczenia...

Stoję przed wami jako kapłan-obywatel, stoję przed wami jako przedstawiciel społeczeństwa katolickiego Pragi, tego odwiecznego a bohaterskiego bastionu obrony stolicy i kraju. Chciałbym przede wszystkim was zapewnić, że za wami, Żołnierze, cały Naród stoi. Że was on kocha, bo stanowicie najdroższą jego dumę i nadzieję.

Mocno wierzymy, że wojsko polskie a z nim dostojny pułk Legii Akademickiej zawsze wysoko piastować będzie ideały pol-

skiego rycerstwa: ideał wiary, ideał miłości Boga i Polski, ideał ukochania Matki Najświętszej, tej Królowej Korony Polskiej.

I że z tymi ideałami świetne wojsko polskie, do potęgi mocarnej swego ramienia żołnierskiego dodając moc swego ducha będzie zawsze w zwycięskim nastawieniu przeciwko tym, cc w intrygach podziemnych czyhają na dzielnych, co czarni i nocni tylko zdradą mocni, a orężni pychą sięgają po ziemię i dorobki polskie, lub co bezskutecznie chcą nas prześmiertnić w zbrodniarzy i morderców czerwonej międzynarodówki.

Na zakończenie przytoczę wizję Krasińskiego, ujętą w jego „Przedświcie“.

Gdy Wieszcz Polski ujrzał w natchnieniu zmartwychwstałą Polskę, a wokół niej buńczuki, sztandary, śnieżne pióra i korony, katolicki krzyż wzniesiony, tłum szabel i szyszaki, jednocześnie zobaczył Anielicę...

„W krzyż na piersiach zwite (jej) dłonie,
Złote gwiazdy na jej łonie;
Czy poznajesz ty, kto Ona?
...To królowa,
Po swym ludu długo wdowa,
I dziś wraca w tej koronie,
Którą w polskiej Częstochowie
Niegdyś dali jej ojcowie.
I tych Ojców przez te tonie,
Patrz, prowadził!“

A my musimy iść tą samą drogą, co przodkowie kroczyli. Oni po staremu, my dziś z młoda po tej Polsce kroczymy w jasności dobrodziejstw i opieki Matki Bożej, co w Jasnej jest Częstochowie i w Ostrej świeci Bramie...

Każdy z obecnych tu żołnierzy może i powinien sobie mówić: Duszę i ciało moje gotów jestem oddać za prawa ojczyste. Wzywać będę Boga w każdej godzinie życia mego, aby ramieniu memu dać moc niezwyciężoną, a duchowi memu odwagę nieustraszoną, a całemu naszemu pułkowi mocarność niezachwianą

„Walczy niezłomnie, gdyby spiż,
W Księdza Skorupki patrząc krzyż,
Legia Akademicka!

I kiedykolwiek wezwie ją
Zwycięski Wódz Narodu,
Zawsze się własną zleje krwią
Wróg ze Wschodu i Zachodu!
Bo tak rozkazał Pan Bóg snać:
Jak słup graniczny będzie stać
Legia Akademicka!

Boże, poległym pokój daj —
Spełnili obowiązek.
W ich to pamięci ma nasz kraj
Z wielką przeszłością związek.
Póki pułkowi dano żyć —
Święte wspomnienia będzie czeić
Legia Akademicka! ¹⁾).

Amen.

KRONIKA DUSZPASTERSTWA WOJSKOWEGO.

Życzenia Pana Marszałka Polski dla Jego Świątobliwości.

Pan Marszałek Polski E. Śmigły-Rydz, skierował na ręce Jego Eminencji Kardynała Sekretarza Stanu następujący telegram:

Proszę Waszą Eminencję o złożenie w moim imieniu u tronu Jego Świątobliwości moich oraz całej armii polskiej życzeń szczęścia Najwyższego Pasterza i wielkości Jego dzieła apostołskiego.

(—) ŚMIGŁY-RYDZ.

J. E. Ksiądz Biskup Polowy W. P. składa życzenia w Nuncjaturze Apostolskiej.

Natychmiast, po otrzymaniu pierwszych wiadomości o wyborze Ojca Świętego, J. E. Ksiądz Biskup Polowy W. P. udał się do Nuncjatury Apostolskiej, gdzie na ręce J. E. Księdza Arcybiskupa F. Cortesiego złożył najserdeczniejsze życzenia i wyraził swą radość z powodu tak rychłego i szczęśliwego wyboru Ojca Świętego.

---

¹⁾ Artur Oppman (OR-OT).

13.IV.1939 r. — St. kpl. ks. Adolf Fedorowicz.

St. kpl. ks. Adolf Fedorowicz urodził się dn. 2.IV.1889 r. w maj. Krasne, z. mińskiej. Po ukończeniu VII Państw. Gimnazjum w Petersburgu, wstępuje tamże do Seminarium Duchownego. Wyświęcony dn. 13.IV.1914 r. na kapłana obejmuje w Orle prefekturę w państwowych gimnazjach męskim i żeńskim, ewakuowanych z Łowicza. Poza pracą w gimnazjach rozwija bogatą społeczną działalność, pełniąc obowiązki: skarbnika Tow. św. Wincentego à Paulo, Skarbnika Komitetu Pomocy

St. kpl. ks. Adolf Fedorowicz.

Ofiarom Wojny oraz członka Komitetu Opieki nad Młodzieżą. Przyczynia się również do założenia w Orle polskiego gimnazjum, i czterech polskich szkół powszechnych. Zakłada w końcu w tym mieście 3 bezpłatne kuchnie dla dożywiania ludności polskiej, wygnanej z ojczystego kraju na daleką obczyznę.

W Orle ks. Fedorowicz pozostaje do końca 1917 r. Po zlikwidowaniu przez bolszewików katechetur gimnazjalnych ks. Biskup Cieplak mianuje ks. Fedorowicza proboszczem w Lipiecku, a później w Jelcu, gdzie Jubilat pełni obowiązki duszpasterza do dn. 4 lipca 1919 r. Pracując w Jelcu, ks. Fedorowicz rozwija zakrojoną na szeroką skalę akcję, umożliwiającą licznym rzeszom miejscowych Polaków powrót do kraju.

Po otrzymaniu od ks. Biskupa Cieplaka polecenia udania się do Polski, ks. Fedorowicz rozpoczyna starania, potrzebne do wykonania otrzymanego zlecenia, czym wzbudza podejrzenia władz bolszewickich. Oskarżony podstępnie przez komisję do zwalczania przestępstw politycznych, zostaje w Smoleńsku wtrącony do więzienia, gdzie przebywa od dn. 4.VII.1919 r. do dn. 4.I.1920 r. Zwolniony na skutek interwencji Rządu Polskiego, drogą wymiany dostaje się do kraju i tu, w Warszawie zgłasza się w charakterze ochotnika-kapelana do wojskowego duszpasterstwa.

W wojsku polskim zajmuje następujące stanowiska: 16.VII. 1920 r. — 1.IV.1921: kapelan Szpitala Polowego Nr 402 przy 10 dyw. piech.; 1.IV.1921 — 1.X.1922 r. — kapelan i kierownik kursów dla analfabetów w 81 i 86 p. p. w Wilnie; 1.X.1922 r. — 8.V.1936 r.: wykładowca i kapelan w C. W. Kaw., C. W. Żand., Wojsk. Więzieniu Śl., 66 p. p. w Grudziądzu. Na wszystkich placówkach pracuje społecznie jako członek Polsk. Czerw. Krzyża i Polsk. Biał. Krzyża.

Dn. 8.V.1936 r. zostaje Jubilat przeniesiony na stanowisko adm. parafii wojskowej w Stanisławowie, gdzie pozostaje do dziś.

Odechodząc z Grudziądza otrzymał pochwałę od komendanta C. W. Kaw. oraz od Dowódcy O. K. Nr VIII, w której m. in. powiedziano jest, co następuje: „Gorliwość w pełnieniu obowiązków duszpasterskich, troska o wychowanie moralne podchorążych, usiłowanie wpojenia w dusze młodzieży wiedzy oraz cnót obywatelskich, praca nad nawiązaniem i utrzymaniem najlepszych stosunków wojska ze społeczeństwem — oto zalety, uwy-puklające charakter tego duszpasterza wojskowego“.

Ks. Fedorowicz posiada nast. oznaczenia: Medal za Wojnę, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, oraz brązowy Medal za Długoletnią Służbę.

TREŚĆ Nr 4/39

Str.

KAZANIA I PRZEMÓWIENIA:

„Kazanie na oficerską promocję podchorążych sanitarnych“.	
<i>Biskup Józef Gawlina</i>	67
„Przemówienie na święto pułkowe“. <i>Ks. F. de Ville</i>	69

KRONIKA DUSZPASTERSTWA WOJSKOWEGO	74
---	----

W myśl dyrektywy J. E. Księdza Ordynariusza Polowego W. P., dział nieurzędowy „Rozkazu Wewnętrznego Biskupa Polowego W. P.”:

„ma to być forma wypowiedzenia się tych (kapelanów wojskowych), którym własne przeżycia i przemyślenia nasunęły pewne wątpliwości do wyjaśnienia, lub też dały pewne pomysły do zrealizowania. Ma to być środek za pomocą którego, my, idący naprzód w jednym szeregu i pracujący przy jednym warsztacie, będziemy mogli pomówić ze sobą o życiowych możliwościach ulepszenia metod wspólnej pracy i udoskonalenia jej narzędzi” (Rozk. Wewn. Nr 1/36. poz. 1).

W związku z powyższym, Redakcja oświadcza, że wszystkie prace, zamieszczane w nieurzędowym dziale „Rozkazu Wewnętrznego” mają charakter nie instrukcyjny, lecz tylko i wyłącznie dyskusyjny, z czego wynika, że autorzy tych prac są odpowiedzialni za poglądy w nich wyrażone.

Redakcja prosi o nadsyłanie materiałów w maszynopisach lub czytelnych rękopisach, sporządzonych po jednej stronie kancelaryjnego arkusza znormalizowanego formatu, w podwójnym odstępie wierszy z zachowaniem dwóch szerokich marginesów i pozostawieniem wolnego miejsca ($\frac{1}{2}$ str.) ponad tytułem.

Pożądane są prace krótkie i zwięzłe.

Redakcja zastrzega sobie prawo czynienia wszelkich poprawek i skracania prac nadesłanych gwarantując równocześnie nienaruszenie zasadniczych myśli autora.

Prace powinny być starannie wykończone pod względem stylu i pisowni.

Wszelkie cytaty, zaczerpnięte z jakichkolwiek źródeł, powinny mieć odnośniki z dokładnym podaniem nazwiska autora i dzieła. To samo dotyczy myśli przewodniej, zaczerpniętej z dzieł drukowanych, na której opiera się opracowanie tematu. Cytaty z Pisma św., po dokładnym sprawdzeniu tekstu, muszą posiadać odnośniki z podaniem księgi, rozdziału i wiersza.

Przemówienia powinny być obliczone w wygłoszeniu na 15 minut.

Rysunki, plany, tablice i szkice załączone do prac winny być wykonane czarnym tuszem w 2 krotnym powiększeniu, — u dołu opisane (tytuł pracy, rysunku i t. p.), — wykonane w formie załączników (nie należy ich rysować w samym artykule). W pracy należy zaznaczyć miejsce, w którym rysunek ma być umieszczony.

Fotografie winny być wykonane w czarnym kolorze, na błyszczącym papierze, w formacie co najmniej 9 × 12.

Nadesłanych materiałów Redakcja nie zwraca.

Adres redakcji i administracji:

Warszawa, ul. Miodowa 26. Polowa Kuria Biskupia. Telefon 12-07-22.
Konto P.K.O. 30.240.

Za redakcją: Ks. ALEKSANDER GOGOLIŃSKI = ELSTON, kapelan W. P.